

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Təhsil naziri
şagirdin
döyüldüyü
məktəbə
gəldi,
müəllimi
işdən
çıxardı
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 3 may 2018-ci il Cümə axşamı № 96 (6985) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

ABŞ-ın "ögey-doğma işğalçı" siyasəti: Qarabağda müharibəyə başlasaq...

Dövlət katibinin köməkçisi Mitçell "Rusiya qoşunları Gürcüstandan çıxmalıdır" dedi, Azərbaycanı "unutdu"; işğalçı Ermənistan isə mayın 1-də rüsvay oldu; Bakı savaşa "siyasi məhbuslar"la getsə...

yazısı səh.8-də

Vəzifədən alınan nazir və komitə sədrlərinin işi araşdırılsa...

yazısı səh.3-də

Ermənistanda ikihakimiyyətlik Qarabağa nə vəd edir

yazısı səh.13-də

BŞİH Təhsil Nazirliyinin aqibətini yaşayır: yeni başçı kim olacaq...

yazısı səh.4-də

Səfər Mehdiyev Gömrük Komitəsində ciddi islahat anonsu verdi

yazısı səh.6-də

Hüseyn Abdullayevə müxalifətdən "quldur" ittihamı

yazısı səh.3-də

Erməninin yaxşısı varmı...

yazısı səh.10-də

Türkiyədə Səadət Partiyasının gizli gücü

yazısı səh.12-də

Baş liftçi Qüdrət Şükürovün kürəkənlərinin məhkəməsində ilginç faktlar üzə çıxır

yazısı səh.11-də

Deputat DİN-i sosial mediaya qarşı tədbir görməyə çağırdı

yazısı səh.14-də

Ukraynalı deputatı döyən şəxsləri Bakıya hansı tellər bağlayır...

yazısı səh.14-də

HEYDƏR ƏSƏDOVUN ÇEVİRƏSİ HƏDƏFDƏ - HƏBSLƏR...

"Aqrolizing" in sədri işdən çıxarıldı; Elşən Məmmədovu "ASAN Xidmət" Mərkəzinin direktoru əvəz etdi; ASC-nin fəaliyyətinə dair məlumatlar niyə sirr kimi saxlanılır?

yazısı səh.5-də

Ətin kəsimi küçə və meydanlardan yığılıdır

Korrupsiyaya qarşı Mübarizə İdarəsi ilə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi anlaşdı; Agentlik direktoru Qoşqar Təhməzli: "Ətin qiymətində hansısa bir rəqəm dəyişikliyi olacaqsa, bu o demək deyil ki..." yazısı səh.11-də

Tofiq Zülfüqarov:
"Həm danışıqlara, həm də müharibəyə hazır olmalıyıq"

yazısı səh.7-də

İsmət Abbasovun
"vurulma" səbəbi - oğul faktoru

yazısı səh.4-də

Natiq Cəfərli:
"Sosial əhəmiyyətli mallara ƏDV və idxal rüsumları ləğv edilməlidir"

yazısı səh.6-də

3 may 2018

Prezident İlham Əliyev pul gəlirləri və əmanətlərlə bağlı sərəncam imzaladı

Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikasında vətəndaşların pul gəlirlərinin və əmanətlərinin indeksləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2018-ci il 3 aprel tarixli 1055-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda deyilir:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

1.1. Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının "Azərbaycan Respublikasında vətəndaşların pul gəlirlərinin və əmanətlərinin indeksləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bunun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. həmin Qanundan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların "Azərbaycan Respublikasında vətəndaşların pul gəlirlərinin və əmanətlərinin indeksləşdirilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

Vergilər Nazirliyi yanında İdxal-ixrac əməliyyatları üzrə nəzarət Departamenti yaradıldı

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Ölkədə idxal-ixrac əməliyyatlarına nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında" 20 aprel 2018-ci il tarixli sərəncamından irəli gələn vəzifələrin həyata keçirilməsi məqsədilə Vergilər Nazirliyində yeni struktur - Vergilər Nazirliyi yanında İdxal-ixrac əməliyyatları üzrə nəzarət Departamenti yaradılıb.

Bu barədə "APA-Economics"ə Vergilər Nazirliyindən məlumat verilib.

Nazirlikdən bildirilib ki, departamentin yaradılmasında məqsəd maliyyə nəzarəti sahəsində ucotun şəffaflaşdırılması, büdcə yığımının artırılması, qeyri-neft məhsullarının ixracı üzrə prosedurların sadələşdirilməsi, ixracın həcmnin artırılması və bu istiqamətdə dövlətin fiskal siyasətini həyata keçirən orqanların fəaliyyətinə dəstəyin verilməsi və idxal-ixrac əməliyyatlarına nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsidir.

Türkiyənin 4 müxalif partiyası Ərdoğanə qarşı koalisiya yaradır

Türkiyənin müxalif Cümhuriyyət Xalq Partiyası (CHP), "İYİ Parti", Səadət Partiyası və Demokratik Partiya növbədənəkar parlament seçkilərində koalisiya yaradırlar.

«Trend»in məlumatına görə, müxalif partiyaların Türkiyə prezidenti postuna vahid namizəd irəli sürəcəkləri də istisna edilmir.

Vahid namizədin adının yaxın günlərdə açıqlanacağı gözlənilir.

Qeyd edək ki, iyunun 24-də Türkiyədə növbədənəkar parlament və prezident seçkiləri keçiriləcək. Seçkilərə 11 siyasi partiya qatılacaq.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Azay Quliyevin kitabının təqdimatı keçirildi

Milli Elmlər Akademiyasının Mərkəzi Elmi Kitabxanasında Prezident yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının sədri, millət vəkili, siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru Azay Quliyevin "Azərbaycanda qeyri-hökumət təşkilatları - Tarix və inkişaf" kitabının təqdimatı keçirilib.

APA-nın məlumatına görə, kitabda qeyri-hökumət təşkilatlarının əhəmiyyəti, beynəlxalq münasibətlər sistemində QHT sektorunun yeri və rolu araşdırılır.

Millət vəkili Hikmət Babaoğlu monografiyanın elmi və ictimai əhəmiyyətindən danışdı. O qeyd edib ki, Azay Quliyevin monoqrafıyası vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu istiqamətində gedən prosesləri əks etdirən yeni və aktual elmi mənbədir: "Müəllif elmi tədqiqatında QHT-lərin yaranma tarixini və inkişafını, ictimai sektorun təkamül mərhələlərini geniş araşdırıb, bu sahədə milli və beynəlxalq təcrübəni müqayisəli şəkildə tədqiq və təhlil edib. Kitabda vətəndaş cəmiyyəti haqqında mövcud nəzəriyyəyə müəllifin elmi baxışı və yaradıcı mövqeyi, Azərbaycan elmi qarşısında qaldırıldığı bir sıra aktual məsələlər monoqrafıyanın dəyəri və səbəli daha da artır".

Menecment Universitetinin kafedra müdiri İsrail İsgəndərov, Dövlət İdarəçilik Akademiyasının dosenti İnşallah Qafarov, Milli Qeyri-Hökumət Təşkilatları Forumunun sədri Rauf Zeyni, Beynəlxalq Münasibətlərin Araşdırılması Mərkəzinin sədri Ruzi Zənaqov, Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondunun rəhbəri Umud Rəhimov və başqaları kitabın çap olunmasını yüksək qiymətləndiriblər.

Qeyd olunub ki, Azay Quliyev elmi tədqiqatında vətəndaş cəmiyyətinin, ictimai sektorun tarixi və cəmiyyətinin üzvi bağlılığını və canlı proses olaraq davamlılığını dəqiq göstərə bilib və dövlətimizin bu sahədə atdığı addımları və qəbul etdiyi qərarları elmi təhlilini aparıb.

A. Quliyev isə müəllifi olduğu monoqrafıya və Azərbaycan QHT sektoru haqqında geniş məlumat verib, tədbirin təşkil olunmasında yaratdığı şəraitə görə Mərkəzi Elmi Kitabxananın rəhbərlərinə təşəkkürünü bildirib.

Qeyd edək ki, nəşrin elmi redaktoru Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi, professor Əli Həsənov, rəyçiləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının professoru Əlikram Abdullayev, Bakı Dövlət Universitetinin professoru, Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinin hakimi Lətif Hüseynov, Birmingham Universitetinin professoru, Avropa Şurasının Venesiya Komissiyasının eksperti Jeremi McBride, Bakı Dövlət Universitetinin professoru, deputat Hikmət Məmmədov və AMEA Fəlsəfə İnstitutunun professoru Rəna Mirzəzadədir.

Musavat.com

Yayılan yoluxucu xəstəliklərlə bağlı valideynlərə müraciət edildi

Ukraynada, Rusiyanın bir neçə vilayətində, eləcə də İtaliya, Rumıniya da daxil olmaqla, Avropa ölkələrində qızılca epidemiyası xüsusilə Ukraynada bu ilin əvvəlindən indiyədək 12 minə yaxın adam qızılca yolu ilə və onların əksəriyyəti azyaşlıdır. Yoluxanlar arasında hərbiçilər, müəllimlər də var.

Artıq bir neçə ildir Azərbaycanda qızılca qeydə alınır. Ukrayna və Rusiyada minlərlə azərbaycanlı yaşayır. Bəs miqrantlar vasitəsilə xəstəlik ölkəmizə keçə bilirmi?

Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin direktor müavini Afaq Əliyeva virtualaz.org-a deyib ki, xəstəliyin miqrantlar vasitəsilə Azərbaycana keçmə ehtimalı var.

"Ukraynada qızılca əleyhinə peyvəndlənmə 50 faizə yaxın olub. Məhz peyvənddən imtina edildiyi üçün ölkədə qızılca kütləvi yayılıb. Peyvənd olunmayan, immün sistemi zəif insanlar xəstəliyə tez yoluxurlar. Buna görə dəvalideynlərə müraciət edirik, uşaqları yalnız peyvəndlə qorumaq mümkündür", - Əliyeva deyib.

Afaq Əliyeva az da olsa peyvənddən imtina edən valideynlərin olduğunu söyləyib:

"Peyvənd uşağın hüququdur, üstəlik, qızılca əleyhinə peyvəndin fəsadları yoxdur. Sadəcə, valideynlər arasında maarifləndirməyə ehtiyac var".

Qeyd edək ki, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) qızılca ildə 150 min insanın ölümlərinə səbəbdir. Ölənlərin əksəriyyəti peyvənd olunmayan azyaşlılardır. Qızılca çox zaman pnevmaniya və beyin iltihabı kimi ağır şəkəllərə səbəb olur. Xəstəlik yaxın temas və hava-damcı yolu ilə yoluxdurulur.

Ceyhan Bayramov

Nuray Quliyeva

Təhsil naziri şagirdin döyüldüyü məktəbə gəldi, müəllimi işdən çıxardı

Yeni təyin olunmuş təhsil naziri Ceyhan Bayramov 189-190 sayılı məktəbin 1-ci sinif şagirdi Nuray Quliyevanın sinif rəhbəri tərəfindən döyülməsi məsələsini şəxsən araşdırıb.

Uşağın anası Xanım Əliyevanın BAKU.WS-ə verdiyi açıqlamaya görə, o, məsələ ilə bağlı Təhsil Nazirliyinə dəvət olunub: "Nazir Ceyhan Bayramov məni qəbul etdi. İclasda nazirliyin bir neçə digər əməkdaşı da iştirak edirdi. Məne bildirdilər ki, qızımın bağlı məsələ nazirliyin diqqət mərkəzindədir. Mayın 2-də isə məni 189-190 sayılı orta məktəbə çağırdılar. Ceyhan müəllim nazirliyin digər əməkdaşı Sərxan müəllimlə hadisəni yerində araşdırmaq üçün məktəbə gəlmişdilər. Bərabər müşahidə kamerasının görüntülərini izlədik. Sinif rəhbəri Səyyarə müəllimənin qızına xəsarət yetirdiyi görüntülərə öz təsdiqini tapdı. Ən maraqlısı isə budur ki, mənə qızımın bağlı görüntüləri araşdırarkən Səyyarə müəllimənin digər uşaqları da döyüldüyü üzə çıxdı. Oktyabr ayında bir şagirdə sille vurduğundan şahidi olduq.

O görüntülərdən sonra elə mənə yanımda müəlliməyə şiddətli töhmətlə işdən qovulmasına və ümumiyyətlə, təhsil sistemindən uzaqlaşdırılmasına qərar verildi. Çox şadam ki, qızımın Əlifba bayramında Səyyarə müəllimə məktəbdə olmayacaq. Bir daha Təhsil Nazirliyinin əməkdaşlarına dərin təşəkkürümü bildirirəm".

Xatırladaq ki, uşağı döyülən X.Əliyeva qızının qələminin mürekkəbini partanın üzərinə tökdüyü üçün müəllimə tərəfindən döyüldüyünü sosial şəbəkədə yaymışdı. Mətbuatın valideynin bu paylaşımına biganə qalması məsələnin böyüməsinə səbəb oldu.

Yeni hökumətin tərkibində yer almayan məmurlardan biri də baş nazirin müavini İsmət Abbasov oldu. Onun üçün karyerasını bu şəkildə bitirməsi sonunun başlangıcı ola bilər. Belə ki, hələ prezident seçkilərindən əvvəl İsmət Abbasov barəsində mətbuatda çoxsaylı yazılar dərc olunmuşdu. Xüsusən oğlu Yunis Abbasovun sabiq nazirlər - Eldar Mahmudov, Abbas Abbasov və Ziya Məmmədova qoşulması haqda məlumatlar diqqətdən kənar qala bilməzdi. Qalmadı da.

Yazmışdıq, bir də yada sa-laq. Azərbaycanın siyasi səhnəsi xeyli genişləniib. Artıq bu səhnənin bir ucu Avropa ölkələrindədir. Siyasi, yaxud da qeyri-siyasi mühacirlərin sosial şəbəkələr vasitəsilə tərəf tutması və Azərbaycan iqtidarına qarşı aqressiv informasiya müharibəsi başlatması ictimai mühiti xeyli gərginləşdirib. Seçkidən əvvəl başlayan bu müharibə səngiməmiş kimi görünərsə də, bütün istiqamətlər üzrə davam edir. Ümumilikdə xarici ölkələrdə olan narazı azərbaycanlıların dilindən Azərbaycan hakimiyyətinə qarşı olduqca sərt, bir çox hallarda bütün əndazələri aşan ittihamlar səslənir və səslənməkdədir. Belə iddialar vardı ki, hücumların dəstəkləyiciləri vaxtilə Azərbaycan hakimiyyətində olmuş şəxslər - baş nazirin sabiq 1-ci müavini Abbas Abbasov və sabiq nazirlər Ziya Məmmədovla Eldar Mahmudovdur.

Başqa adlar da səslənirdi-hazırda həbsdə olan Hüseyn Abdullayevin də bu prosesin mərkəzi fiquru olması barədə məlumatlar yayılmış

İsmət Abbasovun "vurulma" səbəbi-oğul faktoru

Hüseyn Abdullayevin istintaqa verdiyi deyilən "qara siyahı" da bəzi sabiq məmurların xaricdə yaşayan övladlarının adı ola bilər

İsmət Abbasov

di. Bu haqda "Yeni Müsavat"ın ötən saylarından birində "Mahmudov, Abbasov, Məmmədov hakimiyyətə qarşı birləşib?" sərəlhəli yazıda məlumat vermişdik.

Hələ seçkidən əvvəl redaksiyamıza daxil olan məlumatlarda iddia olunurdu ki, hakimiyyətə qarşı hücumlarda yer alanlar sırasında elə bu gün hakimiyyətin içində olan şəxslər, onların yaxınları da var. Sonradan seçki ərəfəsi prezidentliyə namizəd Hafiz Hacıyev bu iddiaları təsdiqlə-

yəcək açıqlamalar verdi, Avropadakı "narazı və nadinc vətəndaşlarımız"la təmasları olanlardan birinin də baş nazirin müavini İsmət Abbasovun oğlu, Böyük Britaniyada yaşayan iş adamı Yunis Abbasov olduğunu dedi. Yayılan məlumatlardan belə aydın olurdu ki, Yunis Abbasov bir-başına olmasa da, dolayısı ilə xaricdəki narazı kəsime dəstəyini əsərgəmir. Yunis Abbasov əvvəllər Azərbaycanda iş sektorunda çalışmışa cəhd edib. Lakin ona maneçiliklər törədi-

Hüseyn Abdullayev

lib və incik düşən oğul Abbasov ölkəni tərk edərək Böyük Britaniyada məskunlaşıb. Orada öz biznesini qurub. Onun Böyük Britaniyada iş qurması üçün gereken ilkin kapitalı haradan əldə etməsi haqda məlumatlar olmasa da, böyük ehtimalla Yunis Abbasov işə başlamaq üçün banklara baş vurmayıb. İllərdir nazir olan atasının sərvətindən bir ovuc götürüb və işə başlayıb. O, ilk dəfə Azərbaycan mətbuatının gündəminə illər öncə Londondakı mülkləri

ilə gəlmişdi. O dövrdə atası İsmət Abbasov hələ kənd təsərrüfatı naziri idi. Yayılan məlumatda deyilirdi ki, Yunis Abbasov hələ 2006-cı il, sentyabrın 1-də Londonun dəbdəbəli Doklands məhəlləsində çoxmənzilli 2 mərtəbədən ibarət böyük və lüks bir penthaus malikanə alıb. Nazir oğlu bu mülk üçün hələ o zaman 1,4 milyon funt-sterlinq ödəyib. Yunis Abbasov da həmin məlumatı təkzib etməmişdi. Onun atası kənd təsərrüfatı naziri vəzifəsində çalışdığı dövrdə

ayağında xeyli yeyinti vardı. İsmət Abbasovu 9 il tutduğu bu vəzifədən 2013-cü ildə çıxarıb baş nazirin müavini vəzifəsinə keçirməklə faktiki olaraq xilas etmişdilər. 5 il baş nazirin müavini vəzifəsini tutan İsmət Abbasovun xaricdə geniş əlaqələri olsa da, faktiki olaraq təmsil olunduğu hakimiyyət üçün hər hansı addım atmırdı. Oğlu xaricdə olmasına rəğmən onun vəzifəsinə heç bir iş görmürdü. Oğlu xaricdə kef içində yaşayır. Avropanın önəmli şəhərlərində yaşayan bu adamlar Azərbaycan üçün heç nə etmirlər. Ən son məlumatlara görə, Türkiyədə həbs olunaraq Azərbaycana gətirilən sabiq deputat Hüseyn Abdullayevin cinayət işi üzrə ortaliqə çıxan sürpriz isimlər arasında xaricdə yaşayan sabiq nazirlərin övladlarının da adları ola bilər. Hüseyn Abdullayevin istintaqa verdiyi deyilən "qara siyahı" da işdən çıxarılan, vurulan məmurların özlərinin, xaricdə yaşayan övladlarının da adları ola bilər. Odur ki, bizlərə gözləmək qalır...

□ **E.HÜSEYNOV,**
"Yeni Müsavat"

BŞİH Təhsil Nazirliyinin aqibətini yaşayır: yeni başçı kim olacaq?

Mətbuatda yeni başçı ilə bağlı müxtəlif versiyalar irəli sürülsə də, hələ də təyinat yoxdur

Prezident İlham Əliyevin aprelin 21-də imzaladığı sərəncamla Nazirlər Kabinetinin yeni tərkibi müəyyənləşdi. Sərəncama əsasən, hökumətin tərkibində xeyli dəyişikliklər oldu. Təyinatlardan biri də Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Hacıbala Abutalıbovun baş nazirin müavini vəzifəsinə gətirilməsidir. H.Abutalıbova artıq baş nazirin keçmiş müavini Abid Şərifovun işləri həvalə olunub. Onun əvvəlki vəzifəsi, yəni Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) başçısı postu isə hələ də boş qalıb.

Bəs Abutalıbovun yerinə kim gətiriləcək?

10 gündən çoxdur ki, paytaxt Bakıya rəhbərlik edəcək şəxsin yeri boşdur. Oxşar hallı bir neçə ay idi ki, Təhsil Nazirliyinin fonunda müşahidə edirdik. Orada da uzun müddət rəhbər postu boş qalmışdı. Qurumda nazir vəzifəsinin həmin ərəfədə təhsil nazirinin müavini olan Ceyhun Bayramov icra edirdi. Məsələ burasındadır ki, hazırda Bakı Şəhər

İcra Hakimiyyətində icra başçısının birinci müavini vəzifəsi də boşdur. Öncə qeyd edək ki, ümumilikdə isə BŞİH rəhbərliyində 3 vəzifə var - başçı və iki müavin. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini Rauf Pənahov ötən il iyulun 20-də vəfat edib. Həmin

vaxtdan bu günə qədər onun da yerinə təyinat olmayıb.

Hazırda BŞİH-də yegənə müavin olan Fidumə Hüseynovanın hələ 2003-cü ildən təcürbəsi var. Abutalıbovun yerinə təyinat olmasa da, mətbuatda məsələ ilə bağlı bir neçə versiya irəli sürülüb. Onlar

Bakının Binəqədi Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı vəzifəsində çalışıb. Yeni idarəçilik sahəsində Fidumə Hüseynovanın hələ 2003-cü ildən təcürbəsi var. Abutalıbovun yerinə təyinat olmasa da, mətbuatda məsələ ilə bağlı bir neçə versiya irəli sürülüb. Onlar

arasında Fidumə Hüseynovanın da adı çəkilir. Lakin ekspertlər F. Hüseynovanın başçı vəzifəsinə təyin olunacağı ehtimalını ciddi hesab etmirlər.

Mətbuatda yazılan versiyalara görə, Abutalıbovun yerinə Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramovun da təyin olunması gözlənilir. Məlumatlara görə, Niyazi Bayramov gənclər və idman naziri Azad Rəhimovun qudasıdır.

O, əmək fəaliyyətinə 1973-cü ildə Bakı şəhərində Mayeşdirilmiş qazın istehsalı və satışı üzrə İstehsalat Birliyində fəhlə kimi başlayıb.

1980-1986-cı illərdə Azərbaycan Respublikasının Vəkilər Kollegiyasının üzvü kimi 4 sayılı hüquq məsləhətxanasında vəkili işləyib.

1986-1991-cı illərdə Bakı şəhəri 26 Bakı komissarı rayonunun İcraiyə Komitəsinin şöbə müdiri, 1992-ci ildə Bakı şəhəri 26 Bakı komissarı rayonunun İcra Hakimiyyətində başçının müavini, 1995-1997-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Gömrük Komitəsinin Gəncə gömrükxanasının rəisi, 2010-cu ildə Azərbaycan Respublikasının Gömrük Komitəsinin Statistika və İnformasiya Texnologiyaları Baş İdarəsinin rəis müavini, 2010-2012-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin

Qarabağ Regional Mərkəzinin rəisi, mart-aprel 2012-ci il tarixdə Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Sumqayıt Regional Mərkəzinin rəisi vəzifələrində işləyib.

Prezidentin sərəncamı ilə 2012-ci ildə Mingəçevir Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı təyin olunub.

Digər versiyaya görə, Abutalıbovun yerinə "Bakı Ağ Şəhər" layihəsinin və "Bakond" şirkətinin baş direktoru Ruslan Sadıxov tuta bilər. Onunla bağlı da mətbuatda xeyli materiallar dərc olunub.

Abutalıbovun yerinə əsas namizədlərdən biri kimi isə "AzərGold" qapalı səhmdar cəmiyyətinin sədri Zakir İbrahimovun adı çəkilir.

Yeni yaradılmasına baxmayaraq, "AzərGold" qızıl yataqlarının kəşfiyyatı, qızıl və gümüşün hasilatı və ixracı sahəsində xeyli işlər görüb. Onun fəaliyyəti sayəsində Azərbaycanın qeyri-neft ixracatında qızıl ikinci yere yüksəlib.

Z.İbrahimov həm "Təmiz Şəhər"ə, həm də indi "AzərGold"a rəhbərliyi dövründə ictimaiyyətə açıqlığı ilə tanınıb. Mətbuatla sıx təmasda işləməyi onu hazırkı məmur heyəti arasında xüsusi fərqləndirən cəhətlərindən biridir. Bu baxımdan, BŞİH rəhbəri olaraq indiyədək mətbuata qapalılığı ilə tanınan Bakı meriyasının fəaliyyətində açıqlıq prinsiplərinin tətbiq olunacağı gözlənilir.

□ **ƏLİ RAİS,**
"Yeni Müsavat"

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında "Aqrolizingq" ASC-nin sədri Elşən Məmmədov vəzifəsindən azad edilib. Bununla bağlı nazir İnam Kərimov əmr imzalayıb. ASC-nin yeni sədri Seymur Mövlayev təyin olunub. S. Mövlayev bundan əvvəl 3 sayılı "ASAN Xidmət" Mərkəzinin direktoru olub.

«AQROLIZINQ»

AÇIQ SƏHMƏDAR CƏMIYYƏTİ

fəəti 13,3 milyon manat təşkil edib. Ötən il ərzində ASC valyutaların mübadilə məzənnəsinə görə 14,4 milyon manat zərəre düşüb.

1,6 milyard manatdan çox dövlət vəsaiti xərclənib

Hökumətin hesabatından aydın olur ki, "Aqrolizingq" 2005-2017-ci illərdə texnika, avadanlıq və mineral gübrələrin alınması üçün 1,5 milyard manatdan çox vəsait əldə edib. Bu ilin fevralında isə dövlət başçısı-

Aqrar sektor asan deyil - yad kadrlar hər şeyi həll edə biləcəkmə?

Khalid KAZIMLI

Ötən ayın üçüncü dekadasında yüksək vəzifələrə təyinat alan, nazir, komitə sədri olanların sırasında gənc kadrların olması ictimaiyyət tərəfindən əsasən təqdir qazandı. Tənqid də oldu, amma bu, olan şeydir, həmişə olur.

"ASAN Xidmət" kimi parlaq bir layihədə uğurlu menecer kimi ad çıxarıb, ün salmış İnam Kərimovun kənd təsərrüfatı naziri təyin edilməsi daha məmnunluqla qarşılandı.

Bunun əsas səbəbi odur ki, ölkəmiz dünyada həm də aqrar ölkə sayılsa da, aqrar sektoru inkişaf etdirmək üçün bütün resurslara (su ehtiyatları, əlverişli iqlim, bəreketli torpaq, zəhmətkeş insanlar) malik olsa da, mövcud sahədə vəziyyət, yumşaq desək, bərbaddır.

Ona görə də gözlənilir ki, uğurlu, enerjili, entuziazmi aşırıb-daşan, perspektivini düşünən bir gənc kadr bu sahənin başçısı olaraq, vəziyyəti köklü şəkildə dəyişəcək.

Hələlik İnam müəllimə inam böyükdür.

Amma ixtisası etibarilə aqrar sektora bələd olan adam kimi, sözügedən təyinatın bir ayı tamam olmamış bəzi qeydləri etməyi vacib sayıram. Sonra gec ola bilər.

Məşhur bir ifadə var: "Hər şeyi kadrlar həll edir". Təbii ki, bu, aqrar sektora da aiddir.

Ancaq biz hazırda nəyi müşahidə edirik? Onu ki, KTN-ə rəhbər vəzifəyə gətirilən şəxslər əsasən ASAN Xidmətin işini avand edənlər, bu xidmətdə yüksək vəzifə tutanlardır. Yeni nazir yeni struktura öz hazır komandasıyla gəlməyi vacib hesab edib.

Bu komandada isə kənd təsərrüfatı mütəxəssisləri yoxdur. Demək olar ki, hamısı başqa ixtisaslar üzrə ali təhsil almış şəxslərdir. Aralarında hüquqşünas, iqtisadçı, mühəndis, politoloq və başqa ixtisas sahibləri var.

Onlar çox gənc olmaqla yanaşı, kənd üzü də görməyiblər, Qəbərdə doğulub böyüyüblər, kənd adına getdikləri yer uzağı, Qəbələnin, Qubanın, Şamaxının, Lənkəranın yaşıl kəndləri olub.

Məsələyə bir az zarafat prizmasından yanaşsaq, yeni kadrların kələ ilə dünyəni, qarğıdalı ilə gəndəlaşa, pestisidlə streptosidi ayırd edə bilmədiyini deyə bilərik. Başqa sözlə, bu şəxslər rəhbərlik edəcekləri sahə haqqında sıfır biliklə işə başlayıblar.

Ümid edək ki, KTN rəhbərliyinə təyinatlar elə bununla da yekunlaşar, sonrakı təyinatlarda aqrar sahə üzrə mütəxəssislər də yer alarlar.

Deyə bilərik ki, nə fərqi var, istənilən ixtisasa malik kadri istənilən nazirliyin başına gətirmək olar.

Elədir. Nazir postu siyasi vəzifə olduğu üçün istənilən şəxsi istənilən nazirliyin başına gətirmək olar. İsraildə, İtaliyada, Kanadada, Yaponiyada, bir sözlə, inkişaf etmiş ölkələrdə o cürdür.

Məsələn, İsraildə idman naziri işləyən şəxsin sonradan daxili işlər naziri, sonra təhsil naziri, arada səhiyyə naziri, bir müddət xarici işlər naziri, bir dönmə baş nazir, sonra hətta müdafiə naziri postlarında çalışmasına dair xeyli fakt var.

Amma baxaq, görək, o şəxs ixtisasına uyğun olmayan nazirliklərdə çalışdığı vaxt müavinləri, kadrları kim olub? Mütləq bu sahəni bilən adamlar olub.

Avropada bəzən bir qadın siyasətçini ya müdafiə naziri, ya da daxili işlər naziri postuna təyin edirlər. Amma onun birinci müavinini heç vaxt müliki şəxs olmur. O, mütləq həmin sahəni beş barmağı kimi bilən bir general olur.

Bu baxımdan eğer KTN-in yeni rəhbərliyi öncəki işlərində olduqları kimi uğurlu olmaq istəyirlərsə, həlledici vəzifələrə müvafiq sahənin cikinə-bikini, inkişaf perspektivlərini, mövcud problemlərini bilən kadrları cəlb etməlidirlər.

Yüksək vəzifələrə təyinat zamanı böyük önəm verilən "şəxsi sədaqət" faktorunu yeqli dərəcədə ziyanlıdır Son vaxtlar çox eşidirik: "Hər kəsin öz komandasını qurması təbiidir". Atomu, onu parçalaya bilənə vermək, 200 kq ağırlığı qaldırmağı ağır atlelə tapşırmaq lazımdır, burada şəxsi sədaqət prinsipi həlledici rol oynaya bilməz.

Həm də kimsə bir nazirliyə təyinat alırsa, orada özünə saray qurmur, döyüşə girmir ki, hakimiyyəti və şəxsi təhlükəsizliyi daima güvəndə olsun.

Elə sahələr var ki, orada yaxşı bir mütəxəssisin yetişməsi üçün onillər lazım olur. Amma onları bir kənara atmaq on sənayeşilik işidir.

Uzun sözün kəsəsi, tək KTN-in yeni rəhbərliyi gözləntiləri lazımlıca doğrultsun. Hələlik onlara bir söz deyən, etiraz edən yoxdur. Bu da bir dostyana xəbərdarlıqdır. Nə olar, nə olmaz, nəzərdə olsun.

Heydər Əsədovun qevrəsi hədəfdə - həbslər gözlənilir

"Aqrolizingq"ın sədri işdən çıxarıldı; Elşən Məmmədovu "ASAN Xidmət" Mərkəzinin direktoru əvəz etdi; ASC-nin fəaliyyətinə dair məlumatlar niyə sirr kimi saxlanılır?

"Bağlı qutu"da nələr baş verir?

"Aqrolizingq" ASC fəaliyyətinə dair məlumatları qapalı saxlayan qurumlar arasındadır. Xüsusilə keçirilən tenderlər, alqı-satqılar, lizing əməliyyatları barədə bu qurumdan məlumat almaq demək olar ki, qeyri-mümkündür.

Belə ki, 2013-cü ilin oktyabrında kənd təsərrüfatı naziri Heydər Əsədov təyin edildikdən sonra "Aqrolizingq" ASC-də Hesablama Palatası ciddi yoxlamalara başladı. Yoxlamaların nəticəsindən aydın oldu ki, ASC-də büdcə vəsaitlərindən qanunsuz istifadə, büdcə öhdəliklərinin icra edilməməsi, iş həcmələrinin artırılması, borcların uçotdan yayınılması və digər maliyyə pozuntuları olub. Bu səbəbdən yoxlama materialları Baş Prokurorluğa göndərildi. Məlumat yayıldıqdan az sonra "Aqrolizingq"ın sədri Əli Bayramovun öz ərizəsi ilə işdən getdiyi məlum oldu. Eyni zamanda qurumun bir neçə rayon şöbəsinin rəisi işdən qovuldu, bəzələrinə cinayət işləri qaldırıldı. ASC-nin Şəki rayon Regional Aqroservis və Təchizat bazasının müdiri həbs edildi. Bundan sonra qurumun müxtəlif rayonlar üzrə filiallarında ciddi qanunsuzluqların aşkarlandığına dair məlumatlar yayıldı, həbslər aparıldı. Ancaq nə qədər qərribə də olsa, Əli Bayramov istintaqa cəlb olunmadı. Mümkündür ki, bu dəfə yoxlamalar daha ciddi dairəni əhatə etsin və həbslər olsun...

2010-cu ildə "Aqrolizingq"da Prezident Administrasiyası tərəfindən aparılan yoxlamaların nəticələrini əks etdirən məlumat açıqlanmışdı. Həmin məlumatdan aydın olur ki, qurumda korrupsiya, dövlət vəsaitlərini mənimsəmə, dövlət əmlakını talama kimi hallar 2008-2009-cu illərdə də geniş yayılmışdır. H.Əsədov nazir təyin olunan sonra "Aqrolizingq"ın fəaliyyətində şəffaflyq yaranacağına dair gözləntilər özünü doğrultmadı.

Hesablama Palatasının 2014-2015-ci illər və 2016-cı ilin 6 ayı ərzində ASC-nin fəaliyyətini və ümumilikdə 246,2 milyon manat məbləğində vəsaiti əhatə edən auditinin nəticələri gös-

Elşən Məmmədov

tər ki, "Aqrolizingq"da dəyişiklik çox cüzdür. Palata müəyyən edib ki, ASC tərəfindən bəzi istiqamətlər üzrə 2014-cü ildə artıq xərclərə yol verilib.

Müəyyən edilib ki, kənd təsərrüfatı texnikaları üçün 2014-2016-cı illərdə alınmış ehtiyat hissələrinin rayon bölmələrinə və kənar şəxslərə verildiyi rəsmiləşdirilsə də, onların dəyəri ASC-nin istifadəsində olan texnikaların qalıq dəyərində əlavə edilməyib və sair.

Bundan əlavə, ötən il mətbuatda "Aqrolizingq" ASC-nin lizing yolu ilə fermerlərə satdığı texnikanın qiymətində əvvəlki ilə nisbətən 50 faizədək bahalaşma baş verdiyi, bunun isə həmin texnikanın H.Əsədovun qardaşının şirkətlərindən alınması ilə bağlı olduğuna dair faktlar yer alıb. Səbiq nazir bu faktlarla bağlı əsaslı bir açıqlama verməyib.

"Aqrolizingq"ın şübhəli tenderləri

Tenderlərin rəsmi reyestrindən isə aydın olur ki, "Aqrolizingq"ın ötən il "Traktora asılan və qoşulan müxtəlif kənd təsərrüfatı texnikalarının satın alınması" üzrə "Networks Europe L.P." şirkəti ilə dəyəri 7 milyon 110 min 894.20 manat təşkil edən müqavilə imzalayıb. Çox maraqlıdır ki, İnternet axtarış resurslarında bu şirkət barədə 2011-ci ildə Böyük Britaniyada qeydiyyatdan keçməsi və ünvanından başqa heç bir məlumat yer almayıb. Daha maraqlısı budur ki, 2016-cı ildə KTN-in bu şirkətdən 6,5 milyon manatlıq vaksin almasına dair mətbuatda məlumat gedib. "Yeni Müsavat"ın bu şirkət və onunla bağ-

lanan müqavilə barədə nazirlikdən məlumat almaq üçün göndərdiyi sorğuya bu günədək cavab verilməyib.

2017-ci ildə "Aqrolizingq" ASC kənd təsərrüfatı texnikası, mineral gübrələr və cins heyvan almasına 372,19 milyon manat vəsait xərcləyib. Bunun 342,5 milyon manatı 102 min ədəd kənd təsərrüfatı texnikasının almasına yönəldilib. Bundan başqa, 2017-ci ildə 65,5 min ton mineral gübrələr, 7 min baş iri buynuzlu cins heyvan alınıb. Ümumilikdə, 2017-ci ildə "Aqrolizingq" dövlət büdcəsindən 200 milyon manat ayrılıb.

Ötən il ASC-yə qaytarılan vəsaitlərin həcmi 172,19 milyon manat təşkil edib. Bunun 99,42 milyon manatı ASK texnikasının lizingindən, 3,27 milyon manatı texnoloji avadanlığın lizingindən, 49,87 milyon manatı mineral gübrələr və pestisidlərin satışından, 16,26 milyon manatı servis xidmətlərindən, 3,46 milyon manatı digər xidmətlərdən daxil olub.

Aqrar istehsalçılarla dövlət arasında əsas vasitəçi qurum olan "Aqrolizingq" ASC-nin açıqladığı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatında isə qeyd olunur ki, qurum 2017-ci ildə 21,7 milyon manat məbləğində ziyan düşüb. Bu, 2016-cı ilə müqayisədə 10,7 milyon manat çoxdur. Hesabata görə, ötən il qurumun gəlirləri 41,6 faiz artaraq 180,8 milyon manat təşkil edib. Bunun 111,1 milyon manatı kənd təsərrüfatı avadanlığının satışından, 49,5 milyon manatı gübrə satışından, 16,4 milyon manatı heyvan satışından və sair əldə edilib. Şirkətin əməliyyat mən-

Səfər Mehdiyev Gömrük Komitəsində ciddi islahat anonsu verdi

“Struktur istiqamətində də yaxın zamanda yeni təkliflərimiz, yeni qərarlarımız olacaq”
 “Ticarətdə aparılan yeniliklər gömrük orqanlarında da yeni islahatları labüd edir”. APA xəbər verir ki, bunu Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyev deyib.

Onun sözlərinə görə, bu baxımdan strukturda, ümumiyyətlə, gömrük biznes münasibətlərində şəffaflığın daha da artırılması, büdcə gəlirlərinin formalaşdırılmasında yaxından iştirak edən gömrük orqanlarının infrastrukturunda çatışmazlıqlardan aradan qaldırılması, o cümlədən kadr islahatları ilə bağlı ciddi islahatlar aparılacaq. “Gələcəkdə həm biznes nümayəndələri, həm də gömrük orqanında xidmət göstərən əməkdaşlar qanuni ticarətdən olan tərəflər olaraq fəaliyyətlərini quraçaqlar, qanunsuz əməllər üzrə qətimkan tədbirləri seçilib. Xüsusilə gömrük orqanlarında əməkdaşlar üçün ilkin müşavirələr keçirilib. Bütün rəhbərlərə bu sahədə göstərişlər verilib. Bundan sonra da prezidentimizin apardığı islahatların daha da dərinləşdirilməsi, daha da şaxələndirilməsi üzrə işlərimiz davam etdiriləcək.” - deyər S. Mehdiyev qeyd edib.

DGK sədri bildirib ki, gələcəkdə ilk növbədə sahibkarlar rahat idxal-ixrac əməliyyatları ilə məşğul olmaq üçün lazım olan bütün texniki imkanlardan istifadə edəcəklər: “Şəffaf mühitin formalaşdırılması Azərbaycan gömrüyünün nüfuzunu daha da ucalara qaldıracağıq. Struktur istiqamətində də yaxın zamanda yeni təkliflərimiz, yeni qərarlarımız olacaq”.

“İlkin nəticələrə görə, Dövlət Gömrük Komitəsi tərəfindən bu ilin 4 ayında nəzərdə tutulmuş proqnoz tapşırıqı 136% icra olunub” - deyər, sədr bildirib. 4 ay üçün nəzərdə tutulmuş 750 mln. manat proqnoza qarşı 1 mlrd. 21 mln. manat proqnoz icra olunub: “Dövlət Gömrük Komitəsi dövlət büdcəsinə 270 milyon manat əlavə vəsait ödəyib. Hesab edirəm ki, ilin sonuna kimi bu tendensiya davam edəcək və uğurlarımız davam edəcək. Bu artım ticarətdə, idxal-ixrac əməliyyatlarında artım hesabına baş verib”.

O, həmçinin bildirib ki, ticarət mühitinin aparılması, qlobal ticarət zəncirinin həyata keçirilməsi üçün əsasən xarici iqtisadi fəaliyyət iştirakçılarının proqnozlaşdırıla biləcək mühiti öyrənməsi qaçılmazdır: “İdxal-ixrac əməliyyatları ilə məşğul olan hər bir sahibkar ticarət edə biləcəyi ölkədə qanunvericiliyin öyrənilməsi, bu sahədə olan logistik xidmətlərin varlığı və aparılan islahatlarla tanış olmalıdır. Onun bütün bunlarla yanaşı ticarət edəcəyi ölkədə onu gözləyə biləcək riskləri və təhlükələri qabaqcadan proqnozlaşdırması qaçılmazdır. Qlobal ticarətin aparılması və risklərin idarə edilməsi ilə bağlı yeniliklərin çox olması və xarici ticarət fəaliyyəti iştirakçılarına və qlobal ticarətlə məşğul olan şəxslərə çatdırılmaması və bunların öncədən proqnozlaşdırılmaması ticarət qarşısında ən böyük əngəllərdən biridir. Hesab edirəm ki, burada açıq hökumət, açıq gömrük-biznes əməkdaşlığına çox mühüm istiqamət verə biləcək sahələrin müəyyənləşdirib və bu sahədə əməkdaşlığın yüksək səviyyədə aparılmasına və gömrük-biznes əməkdaşlığının bütün kriteriyalarının sahibkarlara, ticarətlə məşğul olan insanlara açıq şəkildə çatdırılmasından ibarətdir”.

S. Mehdiyev qeyd edib ki, qlobal ticarət zəncirinin bütün sahələri üzrə təhlükəsizliyin təmin olunması üçün diqqət göstərilməlidir.

Komitə sədri deyib ki, bu kriteriyalar altında siyasi qərarın verilməsi və siyasi qərardan irəli gələn proqnozlaşdırmanın düzgün aparılması və nəticə etibarlı ilə ticarət zəncirinin bütün sahələrində bütün elementlər üzrə risklərin və təhlükəsizliyin təmin olunduğu bir ölkədə ticarətin inkişafından, ticarətin gələcəyindən müsbət ümidlərlə danışmaq olar: “Hansı ölkələrdə və regionlarda ki bu istiqamətdə işlər aparılırsa, orada gömrük xidmətində aparılan islahatlar nə qədər uğurlu olursa-olsun, bu bir vəhdət təşkil edir və bu vəhdətdə də gömrük və gömrük əməkdaşlarının digər dövlət-gömrük, gömrük-biznes, gömrük-özəl qurumları ilə yüksək səviyyədə olan münasibətlərinin təşkili, risklər aradan qaldırılması istiqamətində aparılan islahatların koordinasiya şəklində idarə olunması və bu işdə də Ümumdünya Gömrük Təşkilatının dəstəklədiyi çərçivə sazişlərinə uyğun olaraq SİO-ların inkişafı, “yaşıl dəhliz, tranzit, logistika xidmətlərinin inkişafından çox aslıdır”.

Azərbaycanda bəzi məhsullar tamamilə ƏDV və idxal rüsumlarından azad edilib. Lakin təəssüf ki, bu məhsulların içində gündəlik tələbat məhsullarına daxil olan, lakin ölkədə istehsalı həyata keçirilməyən istehlak malları yoxdur.

bildirdi ki, hazırda bu məsələyə çox qəribə bir yanaşma hökm sürür: “Nə zaman sosial əhəmiyyətli malların idxalına tətbiq olunan gömrük rüsumunun və ya ƏDV-nin ləğv olunması məsələsi gündəmə gəlsə, rəsmi qurumlar dərhal bunun dövlət büdcəsinə zərər vuracağını deyirlər. Ancaq dövlətin hegemon olduğu sahələrdə, məsələn, istehsalla

cədə rəqabəti artırır. Ancaq bu cür addımlar atılmır. Dövlətin özünün hegemon olduğu iqtisadi sahələrdə vergi və gömrük güzəştlərinə gedilir.

Azərbaycanda istehsal olunmayan, daxili bazarı qorumaq kimi bir problemi olmayan, əsasən də sosial koteqoriyaya aid edilən məhsulların gömrük rüsumu və ƏDV-dən azad edilməsi və ya bu vergi-

ƏDV sistemində keçməkdənsə ƏDV-nin özünün azaldılması daha məntiqli olardı. Bütün məhsullar üzrə 18 faizdən 15 faizə endirilməsi, sosial əhəmiyyət daşıyan məhsullar üzrə, ümumiyyətlə, ləğv edilməsi daha yaxşı bir addım olardı”.

Bu mövzuda xarici təcrübəyə toxunan iqtisadçı bildirdi ki, ƏDV-nin yüksək olduğu ölkələrdə həyat səviyyəsi də

“Sosial əhəmiyyətli mallara ƏDV və idxal rüsumları ləğv edilməlidir”

Ekspert iqtisadi inkişafın və sosial rifahın yolu ilə bağlı təkliflər verdi; dünya təcrübəsi necədir?

Məsələn, dövlət siyasətinin bir qolu da demoqrafik siyasətdir və əhali sayının artması önəmli məsələlərdən biridir. Lakin əsasən xaricdən idxal olunan uşaq qidalarının, uşaq bezlərinin və körpələrə məxsus təmizlik vasitələrinin, uşaq paltarlarının qiyməti o qədər bahadır ki, ailələr artıq bir və ya iki uşaq dünyaya gətirib böyütməyə belə çətinlik çəkirlər. Demək olar ki, 3 və ya 4 uşaqlı gənc ailələrə nadir hallarda rast gəlinir. Bu məhsulların ucuzlaşması üçün tətbiq olunan 18 faizlik ƏDV-nin ləğvi müsbət nəticə verə bilər. Bundan başqa, mətbuatın inkişafı dövlətin prioriteti olsa da, qəzet kağızı və çap üçün önəmli olan digər məhsullar ƏDV-dən azad edilmir. Bu kimi bir çox sahələri sadalamaq olar ki, dövlət həmin sahələrə aid bəzi məhsulları ƏDV və idxal rüsumlarından azad etsə, heç nə itirmiş olmaz.

Nazirlər Kabinetinin 2011-ci il 25 yanvar tarixli 17 nömrəli qərarına əsasən idxal rüsumu və ƏDV-dən azad edilən malların siyahısına nəzər salsaq görərik ki, bunlar əsasən dövlətin özünün müxtəlif qurumlar vasitəsilə idxal etdiyi nəsnelərdir. Məsələn, “Aqrolizinq” ASC-nin idxal edib fermerlərə satdığı cins heyvanlar, əkin üçün müxtəlif toxumlar, gübrələr, bəzi aqrokimyəvi maddələr, bir sıra kənd təsərrüfatı və emalı texnikası, müxtəlif qurğu və avadanlıqlar, ərzaq məhsullarının istehsalında istifadə olunan avadanlıqların hissələri, suvarma qurğuları, kənd təsərrüfatı texnikası üçün nəzərdə tutulmuş qurğular və qoşqu vasitələridir.

Hökumətin aqrar və sənaye sahələrinin inkişafı ilə bağlı qəbul etdiyi proqramların icrası baxımından bu malların idxalının rüsum və vergilərdən azad edilməsi müsbət hal olsa da, bunun digər sahələrə, xüsusən də sosial tələbatın olduğu məhsullara da tətbiqi önəmli məsələdir.

Mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a açıqlama verən iqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri

bir o qədər yüksəkdir: “Məsələn, ABŞ-da hər ştatda ƏDV dərəcəsi fərqlidir. Bəzi ştatlarda, əsasən də Nyu-Yorkda ticarət vergisi daha çoxdur. Bu şəhərdə satılan malları başqa şəhərlərdə daha ucuz ala bilərsiniz. Bu da həyat səviyyəsi və əhalinin sıxlığı ilə bağlıdır. Azərbaycan federal deyil, unitar bir ölkədir və bütün ölkədə eyni qaydaların tətbiqi vacibdir. Bizim üçün Avropa ölkələrinin təcrübəsi daha önəmli ola bilər. Ancaq yanaşma fərqli olmalıdır. Elə ölkələr var ki, orada ƏDV çox yüksəkdir 22-23 faizdir. Ancaq o vergilər toplandıqdan sonra vətəndaşlara geri dönüşü də təmin olunur. Vətəndaş görür ki, daha çox vergi versə də, pulsuз təhsil, pulsuз siğortalı səhiyyə ilə təmin olunur və sair. Azərbaycanda bizim atacağımız addım ondan ibarət olmalıdır ki, kölgə iqtisadiyyatını gün üzünə çıxaraq. İqtisadiyyatımızın 60 faizi kölgə iqtisadiyyatında formalaşmışdır. Bu çox böyük rəqəmdir. Ona görə də ilk illərdə vergi dərəcələrini, rüsumları minimuma endirib həm vətəndaşı, həm də biznesi vergi ödəməyə öyrətmək lazımdır. Bundan sonra gələcəkdə vergi dərəcələrinin yüksəlməsi ilə bağlı addımlar atıla bilər. Azərbaycanda nə vətəndaşlar, nə də məmurlar arasında vergi ödəyicisi davranışı formalaşmayıb. Məmurların gəlir deklarasiyası haqqında qərar verilsə də, bu günə qədər tətbiq olunmur. Biznes çalışır ki, gəlirini gizlətsin və daha az vergi ödəsin. O səbəbdən kölgə iqtisadiyyatı formalaşmışdır. Hökumətin qarşısında duran ən önəmli məsələ odur ki, kölgə iqtisadiyyatını minimuma endirsin. Dünya təcrübəsi də göstərir ki, bunun üçün də ilkin addım vergi və gömrük rüsumlarının minimuma endirilməsidir ki, əhalidə, sahibkarlarda vergi ödəmə vərdişi yaransın. Biznes inkişaf etdikcə, rəqabət yarandıqca, daha çox bazar oyunçusu formalaşdıqca bir neçə ilə vergi və gömrük dərəcələrini artırmaq mümkündür”.

bağlı sənaye avadanlıqları, neftayırma zavodları üçün avadanlıqlar, kənd təsərrüfatında aqrolizinqin gətirdiyi avadanlıqlara isə gömrük rüsumları və ƏDV ləğv edilir. Bu zaman heç dövlət büdcəsi haqqında düşünməzlər. Mən bu yanaşmanı doğru hesab etmirəm”.

İqtisadçının sözlərinə görə, Azərbaycanda istehsal olunan və gündəlik istehlak malları qrupuna daxil olan məhsullara da bu cür güzəştlərin olması çox vacibdir:

“Bu, bazarda çox ciddi ucuzlaşmaya gətirib çıxara bilər. Azərbaycanda uşaq qidaları istehsal olunmur və bu sahədə daxili bazarı qorumaq kimi bir problem yoxdursa, nədən böyük həcmdə vergilər və gömrük rüsumları olmalıdır. Digər tərəfdən, Azərbaycanda dərman istehsalı yoxdur, zavodlar tikilməyib. Hələ ki dərman zavodlarının tikintisi gedir, nə zaman açılacağı və hansı məhsullar buraxacağı da məlum deyil. Buna baxmayaraq, dərmanlara həm ƏDV, həm də gömrük rüsumu tətbiq olunur. Vergilərlə bağlı güzəştlərin tətbiq olunması həm qiymətlərdə ucuzlaşmaya, həm məhsulların bol olmasına, daha çox sahibkarların bu sahələrlə məşğul olmasına səbəb olar ki, bu da son nəti-

lən minimuma endirilməsi çox vacib addım olardı. Ancaq mən hazırda belə bir addımın atılacağını düşünmürəm. Bəzi hallarda bu istiqamətdə verilən qərarlar da ölkədəki inhisarçılığa görə o qədər də böyük effekt vermir. Məsələn, kərə yağının idxalı ilə bağlı gömrük rüsumu 15 faizdən 5 faizə endirildi, ancaq qiymətlərdə o qədər də böyük ucuzlaşma müşahidə edilmədi. Çünki kərə yağının ölkəyə 4-5 şirkət gətirir, bu sahədə ciddi rəqabət yoxdur”.

ƏDV-nin diferensiallaşması məsələsinə gəlincə, Natiq Cəfəri bu sistemin tətbiqini çətin bir proses olduğunu vurğuladı: “Dünyada diferensial ƏDV tətbiq edən ölkələr var. Lakin onlar hesablatla bağlı çətinlik yaşadıklarından, bəzi hallarda bunu ləğv ediblər. Ola bilər ki, Azərbaycanda da belə bir qərar qəbul olunsun. Ancaq bu, sonradan hesabatlılıqla bağlı çətinliklərə gətirib çıxara bilər. Çünki Azərbaycanda ƏDV-nin əvəzləndirilməsi kimi bir anlayış da var. Gömrükdə ƏDV ödənilir və sonradan həmin məhsul başqa bir şirkətə satıldıqda ƏDV-nin əvəzləndirilməsi aparıla bilər. Qanunvericilikdə də bu nəzərdə tutulub. Bu da bir qarışıqlıq yarada bilər. Mən hesab edirəm ki, çoxşaxəli

Ermənistanda baş verən hadisələr təbii olaraq Azərbaycan vətəndaşlarının da yaxından marağına səbəb olub, bu mənada medianın işğalçı ölkədəki olayları yaxından təqib etməsi anlaşılırdır. Səbiq xarici işlər naziri Tofiq Zülfüqarov "Yeni Müsavat"ın bu mövzuda suallarını cavablandırdı.

- Tofiq bəy, gözləndiyinin əksinə olaraq, Ermənistan-dakı etirazların başında dayanan müxalifət lideri Nikol Paşinyan asanlıqla baş nazir postunu tuta bilmədi və hadisələr daha kritik məcraya daxil oldu. İşğalçı ölkədə nə baş verir, prosesləri tətikləyən qüvvələr kimdir?

- Bu hadisələrin səbəbi heç də siyasi mövqelərin toqquşması deyil, sadəcə olaraq, Qarabağ klanı Ermənistan erməniləri ilə toqquşmasıdır. Baş verən hadisələr də tam şəkildə bunu göstərir. Çünki siyasətə aid bəyanatlar, Qarabağ mövzusunda, yaxud digər mövzulara götürsək, təxminən eynidir. Bu baxımdan hadisələr onu göstərir ki, mövcud böhranın tendensiyası daha da dərinləşməkdədir. Şəxsən mən qüvvələrin ciddi şəkildə toqquşmasını istisna etmərəm. Çünki gec və ya tez bu hadisələrə həm hüquq-mühafizə orqanları, həm də ordu müdaxilə edəcək. Biz başa düşürük ki, 10 ilin ərzində Sərkisyan və Qarabağ klanı hər bir qurumda öz adamlarını yerləşdirib, onlar asanlıqla hakimiyyətdən gedən deyillər.

- Dağlıq Qarabağdakı hərbi qüvvələr İrəvan ətrafına cəmləşdirilir. Üstəlik, Ermənistanın müdafiə naziri aksiyaçılara hərbi texnika və maşınların yolunu kəsməklə bağlı xəbərdarlıq edib...

- Dediym kimi, ordu dövlətin bir institutu, təşkilatdır və çox şey ondan asılıdır ki, bu qurumların başında hansı klanın nümayəndəsi durur. Təbii ki, Qarabağ klanının nümayəndələri hər bir imkanından istifadə edəcəklər. İkincisi, əvvəl deyilən kimi, Ermənistanda bəzi qüvvələr göstərmək istəyirdilər ki, ruspərəst və qərpbərəst siyasətçilərin arasında toqquşma var. Amma verilən bəyanatlar onu göstərir ki, yox, siyasi əsaslar yoxdur. Sadəcə, hakimiyyəti ələ keçirmək, imkanları bir əldə cəmləşdirmək cəhdləri mövcuddur.

- Bəs, bu etirazçı qüvvələrin arxasında hansı "pərəst"lər var?

- Əgər müxalifəti götürsək, bu, Ermənistanın siyasi, iqtisadi və ziyalı təbəqələrini birləşdirən, Qarabağ klanına qarşı çıxan qüvvələrdir. Onların qarşısında həm oliqarxlar, həm ziyalılar var. Oliqarxlar nəyə görə? Biz hadisələrin gedişində gör-

müşük ki, hüquq-mühafizə orqanlarının ələ alınması cəhdləri mövcuddur. Hətta bunun üçün pul təklif olunurdu. Birinci müxalifətin tərəfinə keçənə 10 min dollar vəd edilib, bilmirəm verilib, ya yox. Digərlərinə min dollar. Yəni bu hadisələrin arxasında hansısa maliyyə imkanlarına malik olan dairələr də dayanır.

- Yeni qərpbərəstlər söhbətinin əsası yoxdur, eləmi?

yan, Rusiyanın müdafiəsi üçün heç bir əhəmiyyət kəsb etməyən hərbi bazanı saxlamaq da mənasız bir şeydir. Üstəlik, günü-gündən əhalisi azalan bir ölkə iqtisadi baxımdan da Rusiya üçün heç bir maraq kəsb etmir. Yeni Ermənistan öz siyasəti nəticəsində artıq dalana dirənmiş bir ölkədir. Hansı ki, o siyasətin nəticələri üzə çıxır. Bunun əsasında da müxtəlif qruplaşmalar

nistan bizim yaxın dostumuzdur, forpostumuzdur" və s. Əlbəttə, bu mənada Rusiya hansısa fəaliyyət göstərməlidir ki, guya Kreml Ermənistanın Rusiya himayəsindən Qərbə doğru getməsindən narahatdır. Amma biz görürük ki, real heç bir addım atılmır. Birincisi, çox asanlıqla Sərkisyanın istefası qəbul olundu. İkincisi, Qərbin və Rusiyanın bu hadisələrə aid bəyanatları heç də fərqlənir.

"Həm danışıqlara, həm də müharibəyə hazır olmalıyıq"

Tofiq Zülfüqarov: "İndiki mərhələdə ermənilərin yeni səhvlər buraxmasına mane olmalıyıq"

"Qarabağ klanı asanlıqla hakimiyyətdən gedən deyil"

- Şəxsən mən o fikirdə deyiləm. Çünki mən belə hesab edirəm ki, Qərbin Ermənistanda o qədər də böyük marağı yoxdur. İkincisi də mən o fikirdəyəm ki, ümumiyyətlə, Rusiya bu bölgədən çəkiləcək istəyir. Çünki artıq Ermənistan Rusiya üçün həm siyasi, həm iqtisadi baxımdan mənasız bir yükə çevrilib. Təbii ki, bu yükü özünü azad etmək Rusiya üçün aktualdır. Baxın, son on ilin ərzində Rusiya özünün hərbi kontingentində nə qədər ixtisarlara aparıb. Xaricdə heç bir strateji əhəmiyyətə malik olma-

bir-biri ilə toqquşmağa başlayıb. Çünki ortada olan iqtisadi maraqlar azalır və onun bölünməsi daha da aktuallaşır.

- Amma faktlar Rusiyanın Ermənistandan asanlıqla əl çəkmək niyyətində olmadığını deməyə əsas verir. Putin və Medvedevinin Serj Sərkisyanla telefon zəngləri, Nalbəndyanın Moskvaya çağırılması, rusiyalı deputatların İrəvana səfəri, Paşinyanın baş nazir seçilməsinin əngəllənməsi. İndi də xəbər yayılıb ki, Sərkisyan da Kremlə çağırılıb. Bəs bu haqda nə deyə bilərsiniz?

- Bilirsiniz, uzun müddət aparılan təbliğat var, "Ermə-

Həm Rusiyanın, həm də ABŞ-ın Ermənistandakı səfirlikləri eyni məzmunlu bəyanat verdilər. Bu baxımdan hesab edirəm ki, bu böhran daha da dərinləşəcək. Bir daha xüsusi vurğulayıram ki, bu böhran Ermənistanın uzun müddət regionda həyata keçirdiyi siyasətin nəticəsidir. Yeni öz qonşuları ilə konfliktləri olan bir ölkədir. İndi görünən budur ki, onun uzun müddət digər ölkələrə satdığı siyasət indi heç kəsə lazım deyil.

- İndiki durum Azərbaycan üçün nə vəd edir? Siz bu vəziyyəti Qarabağın azadlığı üçün şans sayırsınız?

- Biz bu hadisələri diqqətlə izləməli, hər bir vəziyyətə, siyasətə hazır olmalıyıq. Həm real sülh danışıqlarına, həm də hərbi əməliyyatların bərpasına. Amma indiki mərhələdə biz ermənilərin yeni səhvlər buraxmasına mane olmalıyıq. Onlar günü-gündən daha artıq səhvlərə yol verirlər. Elə Paşinyanın baş nazir seçilməsi Ermənistanın sabitliyi üçün yanlış olan bir addım idi. Bu, böhranın daha da dərinləşməsinə imkan yaradır. Azərbaycana gəldikdə, gəlin mane olmayaq, imkan verək onlar səhvlərini daha da çoxaltsınlar və bu səhvlərin ümumi çəkisi daha da artsın.

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Ermənistanda həyat iflic oldu

Bütün ölkəni yenidən etiraz dalğası bürüdü, magistral yollar bağlandı, ərzaq qıtlığı başladı

Ermənistan parlamentində Nikol Paşinyanın baş nazir seçilməməsindən sonra yenidən kütləvi etiraz aksiyaları başlayıb. Nümayişlər ölkənin əsas nəqliyyat kommunikasiyalarını iflic edib.

Paşinyanın çağırışı ilə vətəndaş itaətsizliyi aksiyaları başlayıb. Rusiya saytları xəbər verir ki, mayın 2-də səhər saatlarından etibarən ölkə boyu kütləvi etirazlara start verilib.

Paytaxt Yerevanda fəallar bəzi nazirlik və dövlət idarələrinin, o cümlədən Elm və Təhsil Nazirliyinin, Diaspora Nazirliyinin binalarına girişi kəsib, bir çox küçə və prospektə hərəkət dayandırılıb.

Karen Demircyan adına Yerevan Metropolitenin əməkdaşları tətillər elan edib. Ermənistan KİV-ləri xəbər verir ki, onlar müxalifətin etiraz aksiyasına qoşulublar.

Gümrü və Maralik şəhərlərində etirazçılar yerli meriya binalarına daxil olub. Gümrüdə yerli müxalifətçi fəallardan olan Levon Barsegyan bildirdi ki, şəhər meri Samvel Balasanyan müxalifətin tərəfinə keçməlidir. O, şəhərdə bütün dövlət binalarına müxalifətin nəzarət etdiyini söyləyib.

Maralik şəhərində də eyni vəziyyət yaranıb. Nümayişçilər meri hakim partiya sıralarından istefa verərək xalqa qoşulmağa çağırıblar.

Paytaxtın mərkəzi küçələri üzrə tənənlə yürüşlərdə tələbələr və yuxarı siniflərin şagirdləri də iştirak edirlər.

Siyasi ekspertlər xəbərdarlıq edirlər ki, müddətsiz etiraz aksiyalarının başlanması və paytaxtda hərəkətin iflic vəziyyətinə salınması ölkəni qanlı qarşıdurmalara apara bilər.

Etirazçıların lideri Nikol Paşinyan "Reuters"ə açıqlamasında bildirib ki, kütləvi aksiyalar davam edəcək: **"Biz təslim olmayacağıq. İtaətsizlik və tətillər davam edəcək"**.

N. Paşinyan yenidən baş nazir vəzifəsinə namizədliyini irəli sürüb-sürməmək barədə düşüncəyini vurğulayıb.

Paşinyanın tərəfdarları İrəvanda metro stansiyalarına giriş-çıxışı, habelə ölkənin əsas avtomobil yollarını bağlayıblar. Gümrü-Yerevan, Yerevan-Sevan avtomobil şoseləri, habelə Ermənistan-Gürcüstan, İran magistralının bir hissəsi bağlanıb.

Paşinyanın rəhbərliyi ilə minlərlə yürüşçü Yerevan küçələrində irəliləyib. O, tərəfdarlarını Ermənistan Dağlıq Qarabağla birləşdirən, habelə hərbi hissələrə gedən yolları bağlamamağa çağırıb. Bundan əvvəl Ermənistan Müdafiə Nazirliyi də etirazçılara hərbi hissələrin təchizatını və qonşuların bütün ölkə ərazisi üzrə sərbəst hərəkətini əngəlləməkdən çəkinmək barədə xəbərdarlıq edib.

Öz növbəsində, Ermənistan Müdafiə Nazirliyi ölkənin təhlükəsizliyinin təmin olunması üçün hərbi texnikanın fasiləsiz hərəkətini təmin etməyə çağırıb. Bu haqda Müdafiə Nazirliyinin mətbuat katibi Artsrun Ovanisyanın feysbukda yayılan bəyanatında deyilir.

Ermənistan müxalifətinin tərəfdarlarından ibarət bir qrup şəxs Gümrü və Maralik şəhərlərinin meriya binalarına soxularaq nəzarəti ələ keçiriblər.

Aksiya iştirakçıları N. Paşinyanın baş nazir seçilməsini tələb edirlər.

Ermənistana qida məhsulları gətirən yük maşınları etiraz aksiyalarına görə maneələrlə üzləşib. Hökumət qurumları bu vəziyyətin ölkənin ərzaq təhlükəsizliyini təhdid etdiyini bildiriblər.

Siyasi şərhçi Sarqis Artsruni hələ parlamentdə baş nazir seçkilərinin nəticələrinin məlum olmasından əvvəl yazmışdı ki, Paşinyanın seçilmə ehtimalı çox azdır (axar.az).

"Bunu Paşinyanın özü də anlayır. Buna görə də o, özünün B planını hazırlayıb. B planında uzunmüddətli etiraz aksiyaları var", - deyər Artsruni bildirib.

Onun sözlərinə görə, Paşinyanın Serj Sərkisyan və Robert Köçeryanın ona səs verməmələri üçün deputatlara təzyiqlər göstərməsi ilə bağlı açıqlaması əslində B planına hesablanıb: "Paşinyan bugünkü seçkidə seçilməyəcəyini anlayır və daha uzunmüddətli kütləvi aksiyalar modelini hazırlamağa çalışır. Sərkisyan və Köçeryanın təzyiqlər etdiyinə dair açıqlaması da ictimai rəyə hesablanmış addımdır. Çünki o, seçilməmə "mən demişdim, deputatlara təzyiqlər edirlər" deyər bildirəcək və xalqı küçə mübarizəsinə cəlb edəcək. Bu daha təhlükəli nəticələr yarada bilər. Əgər kütləvi aksiyalar davam edəcəksə, bu, qanlı döyüşlərə çevrilə bilər".

□ **M. MAHRIZLI,**
"Yeni Müsavat"

Biz kimin əmisini oğluyuq

Zamin HACI
zaminhaci@gmail.com

“Əldə edə bilmədiklərinə əldə etdiklərindən həmişə yaxşı sanırsan. İnsan həyatının romantikası və idiotizmi, bax, elə bundadır”

(Erix Mariya Remark)

Ermənistan həmişə səs-küy qoparırdı ki, guya biz onları blokada salmışıq. İndi isə özləri özlərini blokada alıblar və müxalifətçi Nikol Paşinyanın tərəfdarları orada bütün yolları bağlamışdılar. Görünür ermənilər artıq, bir anekdotda deyilən kimi, “bir növ adətərdə” olmuşlar. Uzun zaman zırıldayıb “əzabkeş xalq” adı ilə dünyanı bezdirdilər, nəticədə gerçəkdən əzabkeşə döndülər.

Bizdə isə davanı müvəqqəti uduzmağımıza baxmayaraq inkişaf, tərəqqi sürətlə getməkdədir. Miqrasiya idarəsinə təzə qoyulan müdir keçmiş müdir-generalın əmisi oğlunu işdən qovmuşdur. Sən demə, general bunu orada bölmə rəisi qoyubmuş. Bəlkə də xaricdən gələn turistləri incidən elə bu imiş. Əmisi oğlu ilə gəlməyənləri ölkəyə buraxmış.

Orda-burda, dünyanın müxtəlif dəlmə-deşiklərində geridə qalmış xalqlar inqilab eləməkdə olsun, bizdə Bakının İnqilab küçəsi inqilaba qalxmışdır (*küçenin təzə adı Həsən Əliyevdir, ancaq xalqın yaddaşını təzələmək asan iş deyildir, millət 30 ildir hələ də Azadlıqla Ziya Bünyadovun kəşiməsinə “Karl Marks” deyir. Bəlkə də bu onomastik problemin həlli üçün ora nəse təzə bir heykəl qoyulmalıdır*).

Əlqərəz, küçədən yazırdıq. Bakıda İnqilab küçəsi heç vaxt düzəlməyəcəkdir. Ola bilsin bir gün Kainat genişlənilib son həddə çatacaq, təzədən Böyük Partlayış baş verəcəkdir, ancaq İnqilab küçəsində qazıntılar dayanmayacaqdır. Sırağün xəbər lentində gördüm: İnqilabda yol çökmüş, yol idarəsi küçəni təmirə bağlamış, tərəfimizdən asfalt qırıntısı müsadirə edilərək götürülmüş, müvafiq cinayət işi açılmışdır, istintaq gedir (*yolun təmirə bağlanması sonrakı hissə tamamilən xəyal ürünüdür, türkün məsəli*).

Bunu niyə xüsusi vurğuladı? Çünki bizim başqa axmaq yerlərdən əsas fərqimiz elə bu cür küçə bağlamaq aksiyalarında ortaya çıxır. Onlar etiraz üçün küçəni bağlayır, biz asfaltın deşiyini yamamaq üçün. Onlar müxalifətçini baş nazir qoymaq istəyirlər, biz baş nazir qoyulmağa könüllü razı olan adam tapınca yetmiş il keçir. Onlarda çoxlu kişi almaq dəbdədir, bizdə çoxlu arvad. Bəzən isə xaricdə bizi yamsılayırlar, Azərbaycandakı struktur islahatlarını oğurlayıb özlərinə tətbiq edirlər. Örnək verim, yoxsa oxucuları aldatmaq mənə yaraşmaz.

Britaniyada daxili işlər naziri Ember Radd hansısa miqrantlar haqda yanlış söz demişdi, bunu media hoydu-hoyduya qoyub istefa verməyə məcbur elədi. Eynən bizdəki kimi. Neçə naziri jurnalistlər işdən çıxarıbdır. Ember xanımın yerinə... Məqam gəlib, Əmbər xanımın şərəfinə Molla Pənah Vəqifdən bir beyt yazmaq: “Tərpənəndə hər tərəfə gül qoxar, Müşkü ənbər qoxar, siyah tel qoxar, Basdığı yerlərdən mixək, hil qoxar, Nazik əli şirin, ayağı şirin”. Bəh, bəh...

Sözləyişi, hörmətli oxucularımız da bilirler, əslində əmbər balınının ifrazatıdır. Ancaq deyilənə görə, iyi yaxşıdır, bütün Şərqlə ələmi üçün qədimdə “Şanel” ətrini əvəz eləmişdir. “Şərqlin əsrləridir ifrazat iyi verməsində balınaların rolu” - buyurun, hazır elmi iş temasıdır, Nəsimi adına Dilçilik İnstitutuna, yaxud Rafiq müəllim adına AMEA İmam Berkli Mərkəzinə ver, üzərində işləsinlər.

Hə, Əmbər xanım istefa verəndən sonra təzə daxili işlər naziri əslən pakistanlı Sacid Cavid adlı şəxs qoyulubdur. Bunun isə atası avtobus şoferi olmuşdur. Buyur. Eynilə Azərbaycan. Bizdə də avtobus şoferlərinin uşaqları nazir ola bilirler.

Bu günərdə Ermənistanında yaşanan məlum hadisələr fonunda ABŞ-dan Qarabağ məsələsinə də dəxli olan maraqlı açıqlama gəlib. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, ABŞ dövlət katibinin Avropa və Avra-siya məsələləri üzrə köməkçisi Uess Mitçell Tiflisdəki NATO-Gürcüstan xalq diplomatiyası forumunda bəyan edib ki, “Rusiya öz hərbi kontingentini Gürcüstan ərazisindən çıxarmalıdır”. Mitçell ardınca öz ölkəsinin Gürcüstanın ərazi bütövlüyü və suverenliyini dəstəklədiyini bir daha bəyan edib.

Xatırladaq ki, az öncə - ötən ay ABŞ-ın ATƏT-dəki missiyası analoji bəyanat yaymış və Rusiyaya işğalçı adlandırmışdı. Bundan əlavə, postsovet ölkələri arasında Gürcüstan Ukraynadən sonra ABŞ-dan ən çox maliyyə-humanitar yardımı alan ölkədir: 2018-ci il üçün onun həcmi təxminən 500 milyon dollar nəzərdə tutulur.

Gürcüstan və Ukrayna üstəlik, Birləşmiş Ştatların NATO-dan kənar hərbi müttəfiqləri elan edilib. Həmçinin bu il ABŞ Senatının təsdiqlədiyi maliyyə sənədində xüsusi vurğulanır ki, Gürcüstanın işğal altındakı Abxaziya və Cənubi Osetiya regionlarında iş görəni, ora maliyyə yatırılan bütün şirkət və qurumlar avtomatik şəkildə Amerikanın sanksiyaları altına düşəcəkdir.

*****

Bunları xatırlatmaqda məqsəd postsovet məkənin-dəki işğal faktlarına və separatçılığa dünyanın 1 nömrəli dövlətinin ikili standart yanaşmasını diqqətə gətirməkdir. Çünki Azərbaycanın da ərazisinin bir qismi öz qonşusu Ermənistan tərəfindən işğal edilib. 1 milyondan çox insanımız öz tarixi yurd yerindən qovulub, ərazilərimizdə etnik təmizləmə, hətta soyqırımını (Xocalı) həyata keçirilib.

Amma Vaşinqtondan bir dəfə də olsun, bu işğalçı və erməni separatizmini pisləyən, Ermənistanı işğalçı adlandıran, “Ermənistan Azərbaycan ərazisindən hərbi kontingentini çıxarmalıdır” kimi bəyanat eşitməmişik. Halbuki Mitçellin tədbirə qatıldığı Tiflis təcavüzkar Ermənistanın cəmi 100 km-liyində yerləşir.

Bəyanatlar bir yana qalsın, üstəgəl, biz Azərbaycana qarşı hələ də aradan qaldırılmayan bədnam “907-ci düzəliş”in, Azərbaycan türməsinin darıxdığı erməni separatçı-quldurlara ABŞ-a

ABŞ-ın “ögey-doğma işğalçı” siyasəti: Qarabağda müharibəyə başlasaq...

Dövlət katibinin köməkçisi Mitçell “Rusiya qoşunları Gürcüstandan çıxmalıdır” dedi, Azərbaycanı “unutdu”; işğalçı Ermənistan isə mayın 1-də rüsvay oldu; Bakı savaşa “siyasi məhbuslar”la getsə...

vaxtaşırı səfərləri üçün vizalar verilməsinin (*özü də məlumatlara görə, qondarma rejimin saxta sənədləri əsasında*), bəzi amerikalı kongresmenlərin cəzasız şəkildə Qarabağa qanunsuz səfərlər etməsinin şahidi olmuşuq. Habelə separatçı bölgəyə və işğalçı Ermənistanı hər il ABŞ-ın maliyyə yardımları ayrılıb. Ötən həftə isə Ermənistanın məlum hadisələrlə bağlı ABŞ Dövlət Departamentinin yaydığı bəyanatda işğalçı “dost və qardaş ölkə” adlandırılırdı...

*****

“Dost-qardaş işğalçı”. İkili standart göz deşir, deyilmi?

Görəsən, bu, o anlama gəlmirmi ki, günün birində Azərbaycan beynəlxalq hüquqa, Qarabağla bağlı BMT TŞ-nin qətnamələrinə sükənərək öz ərazilərinin güc yolu ilə azad eləməyə başlasa, ABŞ-ın simpatiyası “dost-qardaş”, “doğma” Ermənistanı olacaq? Yəni Amerika Gürcüstan kimi işğala məruz qalan Azərbaycanın yanında yer alacaq, yoxsa işğalçının?

Bu sualın cavabı bizim üçün Rusiyanın mövqeyi qəddər vacibdir və onu özümüz üçün dəqiqləşdirməmiş hərəkətə keçmək yəqin ki, riskli olar.

Sözsüz ki, özünün əlverişli coğrafi mövqeyi, təbii resursları və balanslı xarici si-

yasəti ilə Azərbaycan ABŞ üçün qat-qat önəmli ölkə, mühüm strateji tərəfdaşdır, nəinki Ermənistan. Avropanın Rusiyadan energetik asılılığının azalmasında ölkəmizə mühüm dəyər verilir. Bundan əlavə, Əfqanıstandakı ABŞ sülhməramlı hərbi kontingenti üçün yük daşınmalarında Azərbaycan vacib tranzit ölkə, Vaşinqtonun daşınma hədəfində olan İranın qapı qonşusudur. Azərbaycan eyni zamanda vassal Ermənistandan fərqli olaraq, Rusiyanın siyasi-hərbi təsir zonasından maksimum uzaq duran, ərazisində rus hərbi bazası saxlamayan ölkədir.

*****

Bütün hallarda sağlam məntiq dikte edir ki, Moskva kimi rəsmi Vaşinqtonun da ən azından, neytrallığına əmin olmadan Bakı Qarabağla bağlı güc yoluna əl atmağa tələsməməlidir. Paralel surətdə ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin daha proqnozlaşdırılmalı və istə olmaları, ölkənin demokratik imicinin möhkəmlənməsi üçün əlavə addımlar atmalıdır. Bura təməl insan haqları, siyasi məhbus adlandırılanlarla bağlı vaxtaşırı məkrli dairələr tərəfindən qabardılan məsələlər də daxildir. Necə deyirlər, Azərbaycan müharibəyə siyasəti məhbuslarla gedə bilməz.

Belə addımlar xüsusən də Ermənistanında guya demokratik hərəkatın, “məxməri” inqilabın baş verməsi fonunda Amerikanın işğalçı ölkəyə artan rəğbətindən dolayı ikiqat vacib görünür. Bu mənada işğalçı ölkədə daxili ictimai-siyasi proseslərin dinc, demokratik məcradan çıxaraq qanlı ssenari üzrə inkişaf eləməsi, iğtişaşların yaşanması, yekun etibarilə hərəkatın Qərbin, ABŞ-ın gözümdən düşməsi Azərbaycanın maraqlarına tamamilə cavab verir - öncəliklə də işğal altındakı ərazilərimizi silah gücünə azad eləmək üçün daha əlverişli fürsətin yaranması baxımından...

Bu xüsusda erməni politoloq Ovannes İgityanın aşağıdakı fikri ibrətamizdir. Sitat: “Çox təəssüf ki, Ermənistan bu prosesin (etiraz hərəkatının - red.) ədalətli həll ehtimalının olduğunu bütün dünyaya göstərmək şansını itirdi. Həmin 58 millət vəkili (mayın 1-də baş nazir seçkisini əngəlləmiş hakim partiya deputatları - red.) beynəlxalq aləmdə erməni xalqının çətin vəziyyətdə məntiqli qərar qəbul edə bilmədiyini təəssüratını yaradaraq Ermənistanı rüsvay etdilər”.

İşğalçı ölkənin rüsvayçı durumu isə əlbəttə ki, Azərbaycanın, Qarabağın nəfəndir...

□ “Yeni Müsavat”ın analitik xidməti

Ermenistanda aprelin 13-dən başlayan etiraz dalğasının Serj Sarkisyanın baş nazir vəzifəsindən istefasından sonra sakitləşəcəyi və prosesin normal məcraya yön alacağı proqnozları doğrulmadı. Etirazçıların lideri Nikol Paşinyanın mayın 1-də parlamentdə keçirilən səsvermədə baş nazir seçilə bilməməsi isə işğalçı ölkədə vəziyyəti daha da ağırlaşdırdı. Bütün Ermənistanı etirazlar, tətilər bürüyüb. Vəziyyət o dərəcədə ciddiləşib ki, prosesin hər an qanlı vətəndaş qarşıdurması fazasına keçəcəyi gözlənilir.

Siyasi ekspertlər və siyasətçilər Cənubi Qafqazın üç qonşu ölkəsindən birində 20 gündür davam edən xalq etirazlarının sonucunun necə olacağı, digər ölkələrin hansısa şəkildə təsir göstərib-göstərməyəcəyi barədə müxtəlif proqnozlar verirlər. Muxalifət düşərgəsinə yaxın olan və muxalifətdə olan bəzi ekspertlər, siyasətçilər isə son günlər sosial şəbəkələrdə iddia edirlər ki, Ermənistandakı hadisələr Azərbaycanda da təkrarlana bilər.

Deputat Zahid Oruc isə bu mövzuda "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, bu tipli fikirlərin səsləndirilməsinə illərdir rast gəlirik: "Biz uzun illərdir ölkədaxili prosesləri mütləq xarici və geopolitik axınlarla indeksləmək istəyən qüvvələri qarşımızda görməkdəyik. Məsələn, İndoneziyada Suxarto ilə bağlı xalq etirazları başlayanda dərhal bizim muxalifətdəki həmin qüvvələrin də halında bir dəyişiklik olur. Bəyan edirlər ki, mütləq o dalğa Azərbaycana da çatacaq və hakimiyyət dəyişiklikləri olacaq. Peruda, Latın Amerikası ölkələrində, ərəb ölkələrində müxtəlif libas dəyişiklikləri olur, buradakı həmin insanlar dərhal burada xəyal etdikləri inqilabın rəngini müəyyənləşdirirlər. Ancaq həmin qüvvələr nə qədər çalışırlarsa, inqilabın son ünvanı onların istədiyi kimi Azərbaycan olmur. Hansısa ölkədəki proseslərdən, xüsusilə dağıdıcı proseslərdən ruh almaq çox rəzil səhnələrdir. Dünənə qədər "düşmən tərəf" deyib onla-

rın bütün parametrlərini mənfi göstərib ona qarşı mənəvi-siyasi hücum edənlərin bu gün özünü az qala Paşinyancasına hiss etməsi yaxşı səhnələr deyil. 1990-cı illərdə Ermənistan-da və Azərbaycanda olan hadisələr bir-biri ilə sinxron bağlı olublar. Orada da şərqşünas alimlər hərəkatın önünə çıxmışdılar, bizdə də elə idi. Lakin çox qərribə bir məsələ də var idi. Bu da ondan ibarət idi ki, hakimiyyəti devirib hakimiyyətə gələnlər Azərbaycanda tor-

si deyil: "Əksinə, bir çoxları o paralelləri ortaya qoyurlar ki, Ermənistan indi 1990-cı illərin Azərbaycanını yaşayır, orada hiss etməsi yaxşı səhnələr deyil. 1990-cı illərdə Ermənistan-da və Azərbaycanda olan hadisələr bir-biri ilə sinxron bağlı olublar. Orada da şərqşünas alimlər hərəkatın önünə çıxmışdılar, bizdə də elə idi. Lakin çox qərribə bir məsələ də var idi. Bu da ondan ibarət idi ki, hakimiyyəti devirib hakimiyyətə gələnlər Azərbaycanda tor-

hesab edirəm ki, bu proses hakimiyyətin digər qollarını da əhatə edəcək. O cümlədən sistem dəyişiklikləri və islahatlar prezidentin nitqindən göründüyü kimi, davamlı xarakter daşıyacaq. Azərbaycan insanı, hətta sosial zəmində problemlər ucbatından hər hansı formada narazı düşən adamlar da öz heyatında görmək istədiyi dəyişikliyin İlham Əliyevin rəhbərliyi altında gerçəkləşməsinə əmindir, ona inanır. Bu, həqiqətdir. Kimlə-

Ermənistandakı hadisələrin Azərbaycanda təkrarlanacağı iddiasına reaksiya

Zahid Oruc: "İndoneziyada Suxarto əleyhinə etirazlar başlayanda dərhal bizim muxalifətdəki həmin qüvvələrin də halında bir dəyişiklik olur..."

paq itirdilər, ölkəni iqtisadi-siyasi xaosla üz-üzə qoydular, vətəndaş qarşıdurmasına yuvarlatdılar, lakin Levon Ter-Petrosyanın timsalında qarşı tərəf sabit bir hakimiyyət modelinə yiyələndi, Azərbaycanın ərazilərini ələ keçirdi".

Deputat əminliklə qeyd etdi ki, Azərbaycanda Ermənistan-dakı hadisələr gerçəkləş-

seçkilərin nəticələrinə yönəlik istənilən mesajlar dövlətin birinci şəxsi tərəfindən ən yüksək səviyyədə nəzərə alınmaqda, onun proqramına, siyasi üslubuna daxil edilməkdədir. Bu göz qabağındadır və cənab İlham Əliyevin andiçmə mərasimindəki nitqi cəmi bir neçə gün sonra yeni hökumət modelində ifadə olunur. Mən

rinsə portreti altında yüz minlərlə insanın meydanlara çıxması və hakimiyyət dəyişikliyi etmək istəməsinə bizə sübut eləmək istəyənlər reallıqda fərqli bir "Məhsul" meydanını görürlər. Belə adamların Paşinyanın mübarizəsini də təkrarlamaq imkanları yoxdur. Ermənistan hadisələrinin Azərbaycanda təkrarlanacağını söyləyənləri ən azı qınayıram və o cür fikirləri dilə gətirməyi ən azı, mənəvi baxımdan yaxşı hal saymıram. Ermənistandakı hadisələrlə Azərbaycan arasında paralellik aparalarının olduğunu görəndə adam bir qədər dəhşətə gəlir ki, belə adamların hakimiyyət perspektivi olsaydı, Azərbaycan hansı vəziyyətlərlə üz-üzə qalardı".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Ermənilərin özləri qədər həyasız inqilab...

Hüseyinbala SƏLİMOV

Indiyədək cəmi bir inqilabın canlı şahidi olsaq da, media vasitəsilə dünyanın digər bölgələrindəki çoxsaylı qanlı və qansız, məxməri, rəngli və rəngsiz inqilabları da izləmək imkanımız olub.

Onlar hamısı bir-birinə bənzədikləri qədər də fərqli və rəngarəng olublar: hər yerin məxsusi özəllikləri istər-istəməz inqilabi proseslərdə özünü göstərirdir.

Amma bütün inqilabların bir ümumi cəhəti var: onlar "səmiyyəti" üstündə qurulurlar. Düzdür, "səmiyyəti" də bəzən o qədər bayağı olur ki, adam hətta bundan iyrenir də. Fəqət, bütün inqilablar, xüsusən də bunların özləri qədər də mürəkkəb liderləri həmişə "səmiyyəti teatr" deyilən müstəvidə qərar tuturlar.

Bu adamların - "xalq liderləri"nin ən gözəl bədii ifadəsini hamıdan yaxşı Q. Q. Markes özünün "Yüz il tənhalıqda" romanında tapıb. Bir daha deyirik ki, onlar bir çox hallarda bayağı dərəcədə "səmiyyəti", hətta çəkirdirici dərəcədə "səmiyyəti" olur, ömürlərinin axırına qədər "xalq adamı" rolunu oynayırlar.

Xarici banklarda yüz milyardlarla dollar pulu olduğu halda "çadır"da (bəlkə də həmin çadırın hətta sapları da qızıl suyuna çəkilmişdi!) yaşayan M. Qəzzafi kimilər bir yana, hətta M. Qandi olduğu qədər, ürfani və ruhani həyat keçirirdi. Amma bununla bağlı bir amerikalı tədqiqatçı yazırdı ki, Qandinin ürfani həyatı Hindistan Milli Konqresinə bəha başa gəlirdi...

Bunları niyə deyirik? Sadəcə, yada salmaq istəyirik ki, bütün inqilablar həm də "süni səmiyyəti teatr" olur, onun liderləri adətən heç nə "ummur", tamam "təmənnəsiz" olur. Kütlə özü onlara minnətçi düşür ki, sən Tanrın, gəl, bizə başçılıq et, başçımız ol...

Onlar da axırda bu cür xahiş-minnətin, yalvarışın qarşısında tab gətirməyib xalqa rəhbər olmağa, özü də bu cür ağır yükü bir il, beş il deyil, on illərlə, ta ömürlərinin axırına qədər çəkməyə razılıq verirlər, hətta elələri olur ki, nəsillikcə bu yükün altına girirlər. Neyləsinlər? Axı xalq özü belə istəyir, bunu xahiş edir...

Ermənistanda da inqilab oldu. Bəlkə də ilk inqilabları idi. Amma ilk inqilabları da özləri kimi həyasız oldu - hər halda, Nikol Paşinyan qədər həyasız inqilab liderinə rast gəlməmişdim.

Aydın məsələdir ki, uğurlu inqilablar onu edənleri - inqilab liderlərini gec-tez hakimiyyətə gətirir. Amma bütün inqilab liderləri özlərini ələ aparırlar ki, sanki belə niyyətləri, arzu və istəkləri yoxdur, onlar heç nə ummurlar, arzuları yalnız "xalq xilas etmək" və Yer üzündə daha bir "cənnət" yaratmaqdır.

Bir daha deyirik ki, bu adamlar guya ki, xalqın "tələb və istəyi" qarşısında duruş gətirmir, yalnız buna görə hansısa posta seçilir və ya təyin olunurlar.

Paşinyan özünü belə aparmadı. Əvvəldən dedi ki, ya mən baş nazir seçiləcəm, ya da heç kim bu posta seçilməyəcəkdir. Digər inqilablardan, sovet və qeyri-sovet məkanındakı böyük ictimai etirazların nümunəsində biz bunu görmüşükdük. Bu, bizi çox düşündürdü, axırda qərara gəldik ki, erməni inqilabı belə də olmalıdır - ermənilərin özü kimi həyasız...

Düzdür, qalan hər şey əsl inqilab - "xalq teatrı" üslubunda tərtib olunmuşdu: sadə, hətta bir az da səliqəşiz geyimi və görkəmlə diqqət çəkən, ciyindəki çantasını da bir an yerə qoymayan, ölkəni qarış-qarış gəzib insanları etiraza çağıran sadə deputat və jurnalist...

Bəli, hər şey olduqca standart və tanış idi. Sadəcə, bu sadə və təmənnəsiz insan əzəl gündən qayıtdı ki, ya mənə seçməlisiniz, ya da heç kimi!

Başla düşmək olmurdu ki, əcəba, seçki kampaniyasıdır bu, yoxsa inqilab? Nə isə. Bizim problemimiz deyil. Bizi düşündürən başqa şeydir. Nikol müəllim bir neçə ciddi geosiyasi bəyanat verdi, Rusiyayı arxayın etdi, hətta Qarabağı unutmadı...

Əslində bunu etməli idi və heç də o demək deyil ki, gələcəkdə bunlara əməl edəcəkdir, çünki əks təqdirdə sual yaranar: Ermənistan Rusiyanın vassalı kimi qalacaqsız, Qarabağ müstəvisində indiki siyasət davam edəcəksə, o halda Sarkisyanı qovmağın nə mənası vardı? Lap tutaq ki, Sarkisyanı öz hakimiyyətini fırıldaqla uzatmaq istədiyinə görə qovdular. Bəs Kremlin gül kimi Karapetyanın, cəmi hakim partiyanın qarşısına sədd çəkməyin mənası nə idi?

Düşünürük, Paşinyan gözəl anlayır ki, bu sualları ona verə bilərlər və nə vaxtsa verəcəklər də! Ona görə yeniliyə ümidliyik. Bilirsinizmi niyə? Rus hərbiçilərinin sözü var: "Bilmirsən, öyrədərək! İstəmirsən, məcbur edərək!"...

Hələlik proses Putin buyuran kimi gedir, hakim partiya çətinləşməyən səsləri Paşinyana verməyə tələsmir. Vaxtı uzadırlar ki, etirazlar səngisin. Fəqət bu da bir həftəlik iş deyil. Daha ehtimalı növbəti seçkidir. Gəl, bu, Serjin yarasına məlhəm olacaqmı? Çətin ki...

Burada bir məqam da ola bilər: hakim partiya bəlkə də N. Paşinyanla sərfəli ticarət yapmaq istəyir. Bir tərəfdən nazir portfelleri bölüşdürülməlidir, o biri tərəfdən isə elə Ermənistanda da vəzifə hər şey deməkdir - mövqeləri tamam əldən vermək olmaz axı...

Dağlıq Qarabağdakı hərbi qüvvələr İrəvan ətrafına cəmləşdirilir

Mayın 1-də Ermənistan parlamentində keçirilən və nəticəsiz başa çatan iclasdan dərhal sonra hazırkı hərbi-siyasi rəhbərlik xalqın etiraz səsinə yatırmaq və hakimiyyəti əldə saxlamaq məqsədilə Ermənistan ordusunun Dağlıq Qarabağda yerləşən qanunsuz hərbi birləşmələrinin bir hissəsini İrəvana yeritmək qərarına gəlib.

Bu məqsədlə dünən gecə saatlarından başlayaraq Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində yerləşən 538-ci motoatıcı briqada və 18-ci motoatıcı diviziyanın bölmələri Kəlbəcər-Varde-

nis-Sevan-Yerevan və Cəbrayıl-Gorus-Vedi-Yerevan marşrutları üzrə Ermənistan istiqamətində hərəkət edir.

Bu gün səhər saatlarında Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin əhaliyə ölkə ərazisində hərbi daşınmaların maneəsiz hərəkətinin təmin edilməsi barədə etdiyi müraciətə baxmayaraq, İrəvan şəhərinə Kanaker, Nubaraşen və Eçmiadzin istiqamətlərindən daxil olan yollarda girişlər etirazçılar tərəfindən bağlı saxlanılır.

Eyni zamanda Ermənistan hakimiyyəti tərəfindən ölkədəki internet provayderləri və mobil rabitə operatorlarının fəaliyyətinə də məhdudiyət qoyulub. (ordu.az)

Mətbuatda Rusiyada fəaliyyət göstərən Azərbaycan Milli Mədəni Muxtariyyətinin Moskva regional bölməsi sədrinin qızının erməni oğlanla ailə həyatı qurması ilə bağlı yayılan məlumatlar cəmiyyətdə qəzəblə qarşılanıb.

Məlumatla görə, toy mərasimi Moskvada yerləşən erməni iş adamlarına məxsus restoranların birində baş tutub. Nikah mərasimində azərbaycanlılarla yanaşı ermənilər də iştirak edib.

Qızın erməni oğlanla sevgili olduğundan xəbər tutan diaspor sədri A.Kərimov əvvəllər buna razı olmasa da sonradan razılıq verib. Məlumatla görə, Kərimovun həyat yoldaşı Rigina Kərimova da erməni əsillidir. Elə buna görə də R.Kərimova qızının erməni oğlanla evlənməsini müdafiə edib.

Toy mərasimində Kərimov qızına və erməni kürəkəninə xeyir-dua verib. Eyni zamanda mərasimdə erməni və Azərbaycan musiqilərinin sədaları altında diaspor sədri və onun erməni qudasının rəqs etdiyi bildirilir.

Qeyd edək ki, azərbaycanlı diaspor sədrinin qızının erməni oğlanla ailə həyatı qurması Moskvada yaşayan azərbaycanlılar arasında da birmənalı qarşılanmayıb. Ölkəmizdə də bu hadisə ilə bağlı sərt fikirlər səsləndirilib.

Bəs görəsən, politoloqlar, ictimai xadimlər baş verənləri necə qiymətləndirirlər?

QIZINI erməniyə verən azərbaycanlı diaspor sədrinə qarşı sərt sözlər

Sabir Rüstəmxanlı: "Bunu qəsdən, millətin əsəblərini yerindən oynatmaq üçün edənlər də ola bilər"

Sabir Rüstəmxanlı

"Yeni Müsavat"a açıqlama verən politoloq Qabil Hüseynlinin sözlərinə görə, Azərbaycan ictimai şüuru o həddə çatmayıb ki, ermənilərlə şəxsi həyatda yaxın münasibət qurmağa icazə versin: "Ürəyində Xocalı dağı

gəzdiren insanlar var. Ona görə də 1905, 1907, 1920-ci illərdə xalqımızı soyqırım və deportasiyalara məruz qoyan, ərazilərimizin 20 faizini işğal edib 1 milyon insanımıza qarşı etnik təmizləmə aparən ermənilərin bizə çəkdiyi dağı asan-

lıqla həzm edib, bu millətlə multikultural dəyərlər əsasında münasibətlər qura bilmərik. Mən bunun üçün hər hansı zəmin yetişdiyini görə bilmirəm. Əbədi düşmənçiliyin tərəfdarı da deyiləm. Ancaq ən azından Azərbaycan xalqına vurulmuş yaraların sağlamlasını, torpaq itkisinin bərpa edilməsini, insanların mənəvi terapiyaya məruz qalmasını da istəyirəm ki, bu yolun da gediləsi hissəsinin çoxu ermənilərin payına düşür. Ermənilər daha çox addım atmalıdırlar ki, bir millət kimi azərbaycanlılarla onların arasında normal insani münasibətlər bərqərar olsun".

Politoloq hesab edir ki, sözügedən azərbaycanlı ailəsində hökm sürən mənəvi-psixoloji atmosfer kosmopolit səciyyəli olub: "Ağadaş Kərimovun həyat yoldaşının da erməni əsilli olduğunu

nəzərə alsaq, mənzərə aydın olur. Hər halda, bu ailədə böyüyən uşaqlar Azərbaycan dəyərlərinə sadıq olmalı idilər. Özünü Azərbaycan türkü kimi dərk edən insanın indiki şəraitdə erməni ilə yaxınlaşması üçün lazımı ictimai-siyasi mühit formalaşmayıb".

Sabiq millət vəkili, VHP sədri Sabir Rüstəmxanlı isə qəzetimizə danışıqda bildirdi ki, Rusiyada elə bir azərbaycanlı diaspora sədrinin olmasından xəbərsizdir: "Bildiyim qədər, Rusiyada Azərbaycan Milli Mədəni Muxtariyyətinin sədri bir qadındır. Bu təşkilatın regional bölmələrinin sədrini isə tanımırıam. Elə bir diaspora sədri yoxdur. Bu faktın özünə gəlincə, ermənilərlə münasibət quran insanlar var. Azərbaycandan çıxan elə insanlar var ki, gedib İrəvanda konfrans keçirir, ermə-

nilərlə dostluq edir. Onlardan hər hansı biri gedib qohum da ola bilər. Bu bütün xalqın xarakterini göstərən bir əlamət deyil. Bunu qəsdən edənlər də ola bilər, millətin əsəblərini yerindən oynatmaq üçün edənlər də ola bilər. Məsələnin kökünü bilmədən ümumi fikir demək olmaz. Ölkəmizdə anası, yoldaşı və ya gəlini erməni olan kifayət qədər insanlar var. Onlardan doğulan uşaqlar da evlənmək üçün gedib erməni axtaracaqlar. Burada təəccüblü heç nə yoxdur".

Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağı isə belə bir hadisənin yaşanmasına təəccübləndiyini bildirdi: "Çox təəssüf edirəm ki, hələ də belə azərbaycanlı var. Çox qəribədir. Mən bilirdim ki, Rusiyada yaşayan azərbaycanlılardan bəziləri ermənilərlə iş birliyində olurlar, aralarında biznes ortaqlığı olur. Bu cür hallar var. Biz bu halları da pisləyirik, səfərlərimiz zamanı oradakı insanlarla görüşlərdə də deyirik ki, bu biabırçılıqdır. Ancaq bu şəkildə qohum olmaq, qızını erməniyə vermək anlaşılan deyil. Onun ya həyat yoldaşı ermənidir, ya da qanında erməni qanı var. Təmiz azərbaycanlı heç vaxt övladını erməniyə erə verməz. Yəqin bu insanın ətrafında azərbaycanlılar da var və bu hadisə ilə bağlı öz sözlərini deyəcəklər. Mənim üçün ağılsız bir məsələdir. Bu insan ya tamamilə arını, namusunu itirib ya da erməni ilə qan qohumluğu var".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA, "Yeni Müsavat"**

Erməninin yaxşısı varmı? - iki qənaət

Ermənistan çalxalanmaqda davam edir. Mayın 1-də parlament keçirdiyi xüsusi iclasda yeni baş naziri seçə bilmədi. Bu hadisələrə Azərbaycanda da müxtəlif rəy rəylərindən ekspert rəyləri verilməkdədir. Hətta bəzi təhlilçilərin dilindən "yaxşı erməni", "pis erməni" ifadələri çıxır.

Bəs həqiqətdə erməninin Azərbaycan üçün yaxşısı varmı? "Yeni Müsavat"a danışan **Qarabağ Azadlıq Təşkilatının sədri Akif Nağıya** görə, yaxşı erməni yoxdur: "Son 200 illik tarix bunu deməyə əsas verir. Dəfələrlə məsələ ilə bağlı mübahisələrimiz olub. "Xalq diplomatiyası"nın tərəfdarları, Qərb dəyərlərini üstün tutanlar hər zaman bizimlə mübahisə edirlər ki, guya ermənilərin içində yaxşısı var, onlarla dialoqa getmək lazımdır. Biz isə belə hesab etmirik. Əsas kimi də bunu gətiririk ki, 25 ildən çoxdur ki, Azərbaycana qarşı erməni təcavüzü davam edir. Dünyada tanınmış ermənilərin heç birindən eşitməmişik ki, Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünü pisləyirlər. Hər dəfə deyirlər ki, guya Ermənistanda hansısa hüquq müdafiəçiləri düzgün mövqedən çıxış edirlər. Bu da yalandır. Onların da hamısı müəyyən mərkəzlərə xidmət edirlər. Paşinyanı da kimlərsə Qərb dəyərlərinə bağlı olduğu üçün loyallı siyasətçi kimi təqdim etməyə çalışdılar. Onun mövqeyində Qarabağla bağlı ən sərt cəhətlər var. Çıxışlarında birmənalı Azərbaycanı

Akif Nağı: "Tanınmış ermənilərin heç birindən hələ eşitməmişik ki..."
Qabil Hüseynli: "Ermənilərin bu psixoloji halı gec-tez onların iflasına gətirəcək"

hədələyir, qondarma rejimi tanımaq lazım olduğunu bildirir. Ona görə də Paşinyan və ya başqa birisi gəlsə də ermənilərin Qarabağla bağlı mövqeyi heç zaman dəyişməyəcək. Heç kim özünü aldatmasın".

Politoloq Qabil Hüseynli də ermənilərin Azərbaycana qarşı etdiklərindən danışdı: "Ermənistanda ictimai-siyasi həyatda, xüsusilə də siyasi partiyalarda xeyli sayda radikal müxalifətçi var. Nəticədə onlar arasında təmiz mənəviyyətə, xüsusilə də azərbaycanlılara qarşı multikultural dəyərlərə malik insana rast gəlinmir. Millət də psixoz vəziyyətindədir. Buna da onları Zori Balayan kimi ziyalılar, şairlər yoluxdurublar. İndi təsəvvür edin ki, Zori Balayan Xocalı-

dakı hadisələri və orada insanların amansızcasına öldürülməsini necə qəddarlıqla təsvir edib. Bunu da erməni millətinin ruhən yüksəlişi kimi təqdim edir. Halbuki orada əziyyətlərə düşərək olan ana, süngüyə taxılmış uşaq və bu hadisələri hərərətlə təsvir edən erməni yazıçısı var. Biz Azərbaycan xalqı ermənilərə qarşı münasibətdə hər zaman tolerant olmağa çalışmışıq. Hələ 1905-1907-ci il hadisələrindən sonra da, sovet hakimiyyəti dövründə də azərbaycanlıların ermənilərə qarşı münasibəti dostyana olub, özünün millətçi, şovinist mahiyyəti ilə səciyyəli olmayıb. Ermənilər isə Azərbaycan xalqının üzünə riyakarlıqla gülsələr də, saxta məhəbbətlerini göstərsələr də arxada

hər zaman bizə olan kinlərini bürüzə verə biləcək hərəkətlərə meylinəblər. Erməni vətəndaşları içərisində millətçilərin azərbaycanlılara qarşı barbarlıqlarına zəif etiraz ola bilər. Bunu ifadə edə biləcək davranışlar da sərgiləyə bilərlər. Tutalım ki, onlardan bir neçəsi bu yaxınlarda Azərbaycana gəldi və Xocalı soyqırımına həsr edilmiş abidənin önündə əyilərək onların xatirəsinə yad edib, çiçək dəstəsi qoydu. Bununla ermənilərin bütünlüklə peşman olduqlarından yox, onların içərisində az-çox vicdanı olan sıradan insanlardan söhbət gedir. Yaxud da sıradan yazıçılardan danışırıq. Özü də bu tipli insanlar əsasən Ukrayna, Rusiya mühitində yetişmiş adamlardır. Bugünkü Ermənis-

tanın içərisində, xüsusilə də onun siyasi elitasında Azərbaycana qarşı edilmiş pisləklərə, törədilən soyqırıma, ərazimizin işğalı və 1 milyondan artıq insanın etnik təmizlənməyə məruz qalmasına görə cüzi vicdan əzabı keçirən siyasətçinin olması ehtimalını mümkün saymıram".

Politoloq bildirdi ki, onlar bu kimi qəddarlıqları qəhrəmanlıq, vətənə xidmət, erməni milli ruhunun yüksəlişi kimi xarakterizə edirlər: "Paşinyan guya Ermənistanda məxməri inqilab həyata keçirir və bunun da başında durur. Ancaq öz ölkəsində yeni qayda-qanun quracağını vəd edən şəxs elə ilk addımında Dağlıq Qarabağa yürüş təşkil edəcəyini bildirir. Deyir

ki, erməni xalqının ruhunun yenidən dirçəldiyi indiki zamanda Azərbaycana gözdağı verməyin vaxtı çatıb. Bir tərəfdən demokratik dəyərlərə tərəfkeş olduğunu bildiren zat, digər yandan Azərbaycana qarşı kin-küdurətlə alovlanır. Bu cür mənəviyyətə sahib olan insanın nə öz ölkəsində demokratik dəyişikliklər bacarığına malik olması qənaətinə deyər, nə də qonşularla normal vəziyyət qura biləcəyini düşünmürəm. Buna görə də necə ki, erməni işğalı davam edir, Azərbaycan əraziləri boşaldılmayıb, ermənilərin bizə olan kini hər zaman qalacaq. Bilirik ki, ermənilərin vaxtilə Türkiyədə baş vermiş hadisələri yadda saxlayaraq yeni doğulmuş uşaqları hər zaman türkə nifrət ruhunda tərbiyə edib, "türk sənini düşmənidir" deyimini hər vasitə ilə onun beyninə salır. Belə bir ictimai-siyasi, mənəvi mühitdə böyüyən erməni çətin ki, ümumbəşəri dəyərlərə sahiblənsin, azərbaycanlılara qarşı münasibətdə ümumbəşər əxlaqı mövqeyindən çıxış etsin. Siyasilərin mənəviyyətini görmək üçün Xocalı soyqırımını törətmiş Serj Sərkisyan, Robert Köçeryana baxmaq kifayətdir. İdeoloqları da Balayandır. Onlardan isə Azərbaycan xalqına qarşı heç xoş söz söyləyəninə belə rast gəlmək mümkün deyil. Əlbəttə ki, belə bir mənəvi yüklə bu xalqın necə yaşaya bildiyi təsəvvür edə bilmirəm. Bu çox ağır bir məsuliyyətdir və insan mənəviyyətini erroziyaya uğradan psixoloji haldır. Düşünürəm ki, ermənilərin bu psixoloji halı onların gec-tez dünya miqyasında iflasına aparacaq".

□ **Əli RAİS, "Yeni Müsavat"**

İşğalçı Ermənistan faktiki, 9 gündür başsızdır. Sıra-
gün parlament yeni baş naziri - ölkənin 1-ci şəxsinə
seçmək üçün toplaşsa da, rəngsiz inqilabın rəhbəri,
deputat Nikol Paşinyan öz arzusuna çatmadı. Onun
baş nazir olmaq üçün cəmi 8 səsi çatmadı. Baş nazir isə
parlamentli idarəçilik dönmündə ali baş komandan və
Təhlükəsizlik Şurasının rəhbəri sayılır.

Beləcə, Ermənistanda iki hakimiyyətlik növbəti, daha kəskin mərhələyə adlanmış oldu. Müşahidələr göstərir ki, Paşinyan bir daha öz şansını mayın 8-də - axırıncı səsvermədən 1 həftə sonra sınağa hazırlaşır. İkinci cəhd alınacaqmı? Söyləmək çətinidir (*bu dəfə də nəticə olmasa, parlament buraxılmalı, növbədən-kənar seçkilər keçirilməlidir*).

Bizi isə təbii ki, ən çox Nikol Paşinyanın Dağlıq Qarabağ, Azərbaycanla münasibətlər mövzusunda parlamentdə söylədiyi fikirlər, sərgilədiyi mövqe maraqlandırır. Bəllidir ki, bu məsələlərdə o, hətta Serj Sərkisyanandan da radikal, absurd mövqə sərgiləyib, guya ordunun xərclərini artıracağını söyləyib (*ancaq hansı resurslar hesabına bunu edəcəyini açıqlamayıb*), Azərbaycana isə şərt qoyub. "Azərbaycan bəyan edəcəksə ki, Dağlıq Qarabağ xalqının (*Paşinyan "artsax" deyib-red.*) öz müqəddəratını təyin etmə haqqını tanımağa hazırdır, o halda problemin kompromis həlli barədə danışmaq olar" deyib. Bu isə sülh qapılarını bəri başdan bağlamaq, müharibəni sifariş etmək deməkdir. Çünki Azərbaycanın Qarabağa dair mövqeyini bütün ermənilər bilir...

"Paşinyan kimi siyasi səfərlərin arzuları Azərbaycan xalqının iradəsinə deyib çilik-çilik olacaq". Bu sözləri Axar.az-a açıqlamasında politoloq Qabil Hüseynli deyib. O vurğulayıb ki, Paşinyanın ordunun xərclərini artıracağı ilə bağlı bəyanatları xülyadır: "Əgər Ermənistanın iqtisadi imkanları olsaydı, Sərkisyanın dövründə orduya ayrılan xərclərin miqdarını artırır, ordunun təchizatını daha yüksək qurar və yeni silahlar alardı. Ermənistanın büdcəsi, istehsal gücü Paşinyanın xəyallarla süslənmiş arzularını yerinə

yetirməyə imkan vermir. Özü də Ermənistan getdikcə iqtisadi baxımdan daha da çökür, çünki Azərbaycan onu bütün layihələrdən təcrid edir. Paşinyan kimi inqilabi əhval-ruhiyyədə hakimiyyətə gəlmək istəyib belə bəyanatlar verən şəxslər Ermənistanda çox olub. Amma sonda bunların hamısı puç olub gedib".

Politoloq Paşinyanın xalqların öz müqəddəratını təyin etmə hüququ ilə bağlı bəyanatlarına da münasibət bildirib: "Dünyada 5500 xalq var. O millət və xalqlardan yalnız 202-si öz müqəddəratını təyin edərək, dövlətini qura bilib. Ermənistan da 1 dəfə Azərbaycanın tarixi torpaqlarında öz müqəddəratını təyin edib və özünə dövlət qurub. Yeni Ermənistan o "xoşbəxt" xalqlardandır. Bir xalqa iki dəfə öz müqəddəratını təyin etmək hüququ verilmir. Ora Azərbaycan torpaqlarıdır. Azərbaycan torpaqlarında ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına yer-göy dağılsa da heç kim imkan verməyəcək".

Politoloq bunu da vurğulayıb ki, Dağlıq Qarabağın üçüncü tərəf kimi danışıqlar prosesində iştirakı məsələsi bundan əvvəl də dəfələrlə qaldırılıb: "Dağlıq Qarabağın iki icması var: erməni və azərbaycanlı. Əgər bu icmaları tərəf kimi danışıqlar prosesinə qatmaq istəsələr, o haqda düşünmək olar. Ancaq tək erməni tərəfinin iştirakı ilə Qarabağ üçüncü tərəf kimi danışıqlar prosesinə qoşmaq mümkün deyil. Erməni icması əslində Azərbaycan dövlətçiliyinə qarşı qiyam qaldırmış bir ovuc - ortalama 30-40 minlik quldur dəstədir. İndi bunlar hansı haqla, iddia ilə Azərbaycanın düz mərkəzində guya dövlət qurubmuş kimi danışıqlara qoşulsun?! Bu xülyadır. Azərbaycan bu iddiaları hələ 1-2 il əvvəl rədd edib. Bu iddialar heç vaxt gündəmə gələ bilməz".

Ermənistanda ikihakimiyyətlik

Qarabağa nə vəd edir?

Üsyançı hərəkatın lideri Paşinyan sülhü yox, müharibəni sifariş elədi, sonra? Bakının yeni taktikası necə olmalıdır? **Alman ekspert:** "Rusiyanın köməyi olmadan Ermənistan Dağlıq Qarabağı əldə saxlaya bilməz..."

Bütün hallarda düşmən ölkədəki vəziyyəti, davam edən qararma-qarışlıqlığı sözsüz ki, Azərbaycan dövləti xüsusi diqqətlə izləyir - ən əvvəl də müharibə perspektivləri kontekstində. Yeni Bakı proseslərin istənilən inkişaf ssenarisinə hazır olmalıdır və hazırdır da.

Bu arada isə narahatlıqlar səslənməyə başlayıb ki, Ermənistandakı qüvvələr daxili məsələlərlə bağlı atəşkəsi poza bilər. Məsələn, deputat Qüdrət Həsənzadəyə görə, bununla bağlı Milli Məclisin xüsusi iclasını çağırılmalıdır. "Hazırkı durumda Azərbaycan ordusu torpaqları azad etməyə hər an hazır olmalıdır. Hesab edirəm ki, yaxın zamanda Ermənistanda vətəndaş qarşılıqlı düşmənçiliyini qorumaq baş verəcək. Bu zaman isə atəşkəsi poza bilərlər. Biz artıq Rusiya ilə danışıqlar aparmalıyıq", - deyir o qeyd edib.

Əlbəttə ki, heç kim müharibə arzulamır. Ancaq işğalçı ölkə ayrı çıxış yolu qoymayacağına, savaşa ordu, millət, dövlət olaraq həmişə hazır olmalıyıq. Ordumuzun döyüş hazırlığını isə xarici hərbi ekspertlər də etiraf edirlər.

"Azərbaycan son 10 ildə hərbi potensial baxımından Ermənistanla öz arasında xeyli fərq yaradıb". Bunu "Exo Moskva"ya müsahibəsində Rusiyanın "Silah ixracı" jurnalının baş redaktoru Andrey Frolov deyib (Report). Onun sözlərinə görə, Qarabağ münaqişəsinin həll edilməməsi Azərbaycan ordusunun inki-

şafına kifayət qədər ciddi vəsait ayırmağa sövq edir: "Ordunun yeniləmə tempi baxımından Azərbaycan son illərdə MDB-nin aparıcı ölkələrindən birinə çevrilib. Azərbaycan həm Rusiyadan, həm də başqa ölkələrdən bahalı, ciddi, yaxşı xarakteristikalara malik silah sistemləri alır".

O əlavə edib ki, bu silahların bəziləri 2016-cı ilin aprel hadisələri zamanı istifadə olunub. Ekspertin sözlərinə görə, bu gün Ermənistanın Azərbaycanın texnoloji inkişafına təkbaşına cavab vermək imkanı yoxdur: "Ermənistanın son satınalmalarının hamısı Rusiyanın verdiyi kredit hesabına başa gəlib. Rusiya isə öz növbəsində tərəflər arasında bərabərlik yaratmağa, müəyyən balans formalaşdırmağa çalışır".

Ekspert bildirib ki, bu gün Azərbaycan "az qanla, güclü zərbə ilə" Dağlıq Qarabağ münaqişəsini həll etmək üçün "yumruğunu gücləndirir". "Say, texnoloji və əlbəttə ki, inteqral baxımdan Azərbaycan ordusu Ermənistan ordusundan üstündür" - o bildirib.

2016-cı ilin aprel döyüşləri mövzusunda toxunan şərhçi deyib ki, bu, Ermənistan üçün çox böyük şok olub: "Onlar Azərbaycan ordusunun imkanlarını, özlərinin sandıqları kimi sarsılmaz ordularının olmadığını anladılar. Əslində Ermənistan hərbiçiləri və siyasi rəhbərliyi üçün 2016-cı ilin apreli ciddi çağırış oldu, onlar buna cavab verməlidir".

"Handelsblatt" alman nəşrinin jurnalisti Andre Bal-

len isə hesab edir ki, Rusiyanın köməyi olmadan Ermənistan Dağlıq Qarabağı əldə saxlaya bilməz. "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, öz məqaləsində işğalçı ölkədəki son olayları şərh edən ekspert qeyd edib ki, Moskva bu məqamdan Ermənistanla sonrakı münasibətləri qurmaq üçün də istifadə edəcək.

"Yeni erməni rəhbərliyinin Qərbə qədərindən çox oriyentasiyası Ermənistan üçün faciəvi nəticələr doğura bilər. Hər halda ermənilər üçün faktiki öz ərazilərinin bir hissəsinə nəzarəti itirmiş Gürcüstanın, Moldovanın və Ukraynanın acı münunələri görk olmalıdır", - deyir o əlavə edib.

"Ermənistan okeanda süksüz qalan gəmiyə bənzəyir, istənilən istiqamətə yön ala bilər. Biz isə öz növbəsində belə bir gəminin marşrut trayektoriyasını öyrənməliyik". Bunu isə Ermənistandakı son vəziyyəti dəyərləndirən politoloq Elxan Şahinoğlu deyib. Siyasi şərhçi hesab edir ki, Azərbaycan indiki vəziyyətdə ermənilər qədər Ermənistanda hadisələrin necə inkişaf edə biləcəyi üzərində düşünməlidir: "Ermənistanda vətəndaş müharibəsi başlarsa, bu nə dərəcədə Azərbaycanın xeyrinə olacaq? Ermənistan 1990-cı illərin əvvəllərində eyni situasiyadan istifadə edərək Rusiyanın dəstəyi ilə Azərbaycanı vətəndaş müharibəsinin astanasına gətirdi və müdafiəsi zəifləyən torpaqlarımızı işğal etdi. İndi də Ermənistanda eyni vəziyyət yaranıb. Bəs biz də vaxtilə ermənilərin istifadə et-

diyi taktikadan yararlanmalıyıqmı? Bu suala cavabda Azərbaycanda iki yanaşma tərzə var. Bir qisim deyir ki, yaxşı fürsət yaranıb, ordumuz hücumu keçib torpaqlarımızı azad edə bilər. İkinci qisim isə tam tərsinə, deyir ki, hücumu keçsək, Ermənistan cəmiyyəti Azərbaycana qarşı mübarizədə yenidən birləşəcək, bu isə bizə lazım deyil. İkincilərin digər arqumenti budur ki, Ermənistandakı dərəcəliyin davamını gözləmək lazımdır. Məsələnin başqa tərəfi də var. 1990-cı illərdə Ermənistan Rusiya ilə birgə Azərbaycana qarşı hərəkat etdi. Burada rol dəyişməyəcək. Rusiya bizimlə birgə bu dəfə Ermənistanı zəiflətmək üçün hərəkat etməyəcək. Bu Moskvaya lazım deyil. Yeni biz hücumu keçsək belə, yenə qarşımızda Rusiyanı görəyik".

Politoloq hazırda müharibə variantının risklərinin az olmadığını bildirib: "Ancaq Ermənistanı elə bu günlərdə də hərbi təzyiqlə altında saxlamağa Rusiya bizə mane olmur. O ki qaldı Ermənistanda vətəndaş müharibəsi ssenarisinin bizə nə dərəcədə yararlı olub-olmamasına, işğalçı daxildən zəiflədəcək istənilən ssenari xeyrimizdir, bir şərtlə ki, baş verənlərə tam seyrçi qalmayaq. Məsələn, Paşinyana Gürcüstan üzərindən mesajlar göndərməkdə qəbahət görmürəm. O, Qarabağ məsələsində Sərkisyanın dediklərini təkrarlasa da, hər halda, nə Köçəryan, nə də Sərkisyanıdır. Zənnimcə, onu doğru yola gətirmək üçün əlimizdə iqtisadi və hərbi alətlər var".

Baş prokuror yanında Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə Baş İdarəsi (KQMBİ) ilə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi (QTA) arasında əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Bununla bağlı KQMBİ-də tədbir keçirilib. Memorandumu KQMBİ rəisi Kamran Əliyev və QTA sədri Qoşqar Təhməzli imzalayıblar. Kamran Əliyev memorandumun imzalanmasının istər korrupsiya hüquqpozmalarının aşkar edilməsi və araşdırılması, istərsə də digər əməkdaşlıq istiqamətləri kontekstindən əvəzsiz rola malik olduğunu bildirib.

Qida sektorunda korrupsiya hüquqpozmalarının aşkarlanmasına və araşdırılmasına dair tərəflərin birgə fəaliyyətinin qanunla müəyyən edilmiş tələblər səviyyəsində qurulması üçün bütün zəruri tədbirlərin görülməyini qeyd edib.

QTA sədri Qoşqar Təhməzli qida təhlükəsizliyinin təmin edilməsi istiqamətində atılan addımlardan biri kimi əhalinin təhlükəsiz, keyfiyyətli ərzaq məhsulları ilə təmin edilməsi və qida məhsullarının təhlükəsizliyinə nəzarət sisteminin səmərəliliyinin daha da artırılmasından danışıb. Agentlik tərəfindən qida zəncirinin bütün mərhələlərində qida təhlükəsizliyi sahəsində KQMBİ ilə əməkdaşlığın bu sahənin inkişafına əvəzsiz töhfə verəcəyini diqqətə çatdırıb. O, birgə fəaliyyət istiqamətində əlaqələrin daha da genişləndirilməsi üçün bütün səyləri səfərbər ediləcəyini bildirib. Bu ilin martında baş prokuror Zakir Qaralovla qida təhlükəsizliyi istiqamətində səmərəli fikir mübadiləsi aparıldığı da tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırılıb.

Tədbirdə Azərbaycanda mənşəyi bilinməyən və keyfiyyətsiz dərmanların satışı ilə məşğul olan, telekanalları üzündən daşınan çəvrilmə ginekoloq Natiq Məhərrəmovun da olduğu hakim bandası haqda suallar da səslənib.

KQMBİ rəisi Kamran Əliyev deyib ki, Azərbaycanda mənşəyi bilinməyən və keyfiyyətsiz dərmanların satışı ilə məşğul olan insanlar daim məsuliyyətə cəlb olunur. Onun sözlərinə görə, gələcəkdə də yeni faktlar olacaqsə, həmin şəxslərin məsuliyyətə cəlb olunması təmin ediləcək. Kamran Əliyev qeyd edib ki, vətəndaşlar yalnız keyfiyyətli dərmanlarla təmin olunmalıdır: "Bununla bağlı da müvafiq dövlət qurumları ilə çalışılır".

Ət kəsimi küçə və meydanlardan yığışdırılır

Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə İdarəsi ilə Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi anlaşdı; Agentlik direktoru Qoşqar Təhməzli: "Ətin qiymətində hansısa bir rəqəm dəyişikliyi olacaqsə, bu o demək deyil ki..."

sertifikatlaşdırılması qaydaları və ət kəsimi haqda fikirlərini açıqlayıb. Deyib ki, QTA bu istiqamətdə iş aparır: "Bu məsələni biz fərqli formada həyata keçirəcəyik. Bu nə anlama gəlir. Artıq Azərbaycanın müxtəlif rayonlarında təsərrüfatların sayı, gün ərzində həmin ərazilərdə həyata keçirilən kəsimlərin sayı

həyata keçirilən kəsimlərin sayı müəyyən olunub. Həmin rayonlarda iri və xırda buynuzlu heyvanların kəsim məntəqələri əgər varsa, onların fəaliyyətləri bərpə olunacaq. Əgər yoxdursa, həmin rayonların yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə sahibkarlıq strukturlarının məsələyə cəlb edəcəyik. Həmin sahibkarlıq strukturlarının bilavasitə iştirakı ilə yeni kəsim məntəqələri açılacaq. Bunlar stasionar və modul tipli kəsim məntəqələri olacaq. Kəsim məntəqələri xüsusi bayartlıq laboratoriyaları ilə təmin ediləcək. Həmin məntəqələrdə müvafiq ekspertizalar həyata keçiriləndən sonra ət kəsimi həyata keçiriləcəkdir. Mətbuatda belə məlumatlar var ki, guya ət kəsiminə qadağalar qoyulacaq. Əslində isə bu proses etaplarla həyata keçiriləcək. Rayonlarda, sonradan isə Bakının giriş yerlərində xüsusi kəsim məntəqələri yaradılacaq. Əhalini zonoz infeksiyalardan qorumaq üçün kə-

sim bilavasitə həmin məntəqələrdə həyata keçiriləcək. Sonradan xüsusi təyin olunmuş nəqliyyat vasitələri ilə satış məntəqələrinə daşınacaq. Qurban bayramı ilə əlaqədar hələlik zaman darlığına görə o məsələdə tədbirləri gerçəkləşdirmək mümkün olmayacaq. Amma maksimum çalışacağıq ki, bayram zamanı həyata keçirilən ayınlar də insanlara sağlamlığına təhlükə törədən şəkildə gerçəkləşməsin".

Ümumilikdə ət kəsimi ilə bağlı atılan addımlar təqdirəlayiqdir. Amma ət kəsimi məntəqələrinin yaradılması bu sahə-

raitə əməl olunmadan, bayartlıq-ekspertiza işləri keçirilmədən heyvanların kəsiminə rast gəlik. Bu isə inkişaf etmiş dövlətin əhalisinə sağlamlığını təhlükə altında qoyur. Artıq bizə onlarca sahibkarlıq strukturu müraciət edib və bildirib ki, Azərbaycanın müvafiq rayonlarında kəsim məntəqələrinin yaradılması üçün investisiya qoymağa hazırdırlar. Ətin qiymətinin bahalaşması məsələsinə isə hesab edirəm ki, əsla təsiri olmayacaq. Həmin məntəqələrdə həyata keçiriləcək ekspertizaların qiymətləri də bahalı deyil ki, ətin qiymətinə təsir göstərsin. Ətin qiymətində

hansısa bir rəqəm dəyişikliyi olacaqsə, bu o demək deyil ki, Azərbaycan qiymətinin bahalaşmasına səbəb olmayacaq ki?

Qoşqar Təhməzli deyir ki, ət kəsimi məsələsi çox ciddi və prinsipial məsələdir: "Ciddiliyi ondan irəli gəlir ki, bu məsələdə bilavasitə əhali iştirak etməlidir, ictimai qınaq olmalıdır. İnsanlar anlamalıdır ki, hansısa bir iribuyuzlu heyvan müvafiq ekspertizadan keçmədən, müvafiq qaydada zonoz infeksiyaları yoxlanmadan, küçə və meydançalarda nəzarətsiz kəsilirsə, həmin heyvanı kəsən şəxs özünü və ətrafındakıları təhlükə altına qoyur. Bu sahədə kifayət qədər marifətlənmə işi aparılır. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin yaradılmasında əsas siyasi iradə ondan ibarətdir ki, gələcək nəsillərin sağlamlığı qorunsun. Kəsimlə əlaqədar adicə Bakı şəhərini götürsək, şəhər dünyanın ən gözəl şəhərinə çevrilib. Amma bir çox küçə və meydançalarda heç bir sanitariya-gigiyenik şə-

hansısa bir rəqəm dəyişikliyi olacaqsə, bu o demək deyil ki, Azərbaycan qiymətinin bahalaşmasına səbəb olmayacaq ki? Qoşqar Təhməzli deyir ki, ət kəsimi məsələsi çox ciddi və prinsipial məsələdir: "Ciddiliyi ondan irəli gəlir ki, bu məsələdə bilavasitə əhali iştirak etməlidir, ictimai qınaq olmalıdır. İnsanlar anlamalıdır ki, hansısa bir iribuyuzlu heyvan müvafiq ekspertizadan keçmədən, müvafiq qaydada zonoz infeksiyaları yoxlanmadan, küçə və meydançalarda nəzarətsiz kəsilirsə, həmin heyvanı kəsən şəxs özünü və ətrafındakıları təhlükə altına qoyur. Bu sahədə kifayət qədər marifətlənmə işi aparılır. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin yaradılmasında əsas siyasi iradə ondan ibarətdir ki, gələcək nəsillərin sağlamlığı qorunsun. Kəsimlə əlaqədar adicə Bakı şəhərini götürsək, şəhər dünyanın ən gözəl şəhərinə çevrilib. Amma bir çox küçə və meydançalarda heç bir sanitariya-gigiyenik şə-

hansısa bir rəqəm dəyişikliyi olacaqsə, bu o demək deyil ki, Azərbaycan qiymətinin bahalaşmasına səbəb olmayacaq ki? Qoşqar Təhməzli deyir ki, ət kəsimi məsələsi çox ciddi və prinsipial məsələdir: "Ciddiliyi ondan irəli gəlir ki, bu məsələdə bilavasitə əhali iştirak etməlidir, ictimai qınaq olmalıdır. İnsanlar anlamalıdır ki, hansısa bir iribuyuzlu heyvan müvafiq ekspertizadan keçmədən, müvafiq qaydada zonoz infeksiyaları yoxlanmadan, küçə və meydançalarda nəzarətsiz kəsilirsə, həmin heyvanı kəsən şəxs özünü və ətrafındakıları təhlükə altına qoyur. Bu sahədə kifayət qədər marifətlənmə işi aparılır. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin yaradılmasında əsas siyasi iradə ondan ibarətdir ki, gələcək nəsillərin sağlamlığı qorunsun. Kəsimlə əlaqədar adicə Bakı şəhərini götürsək, şəhər dünyanın ən gözəl şəhərinə çevrilib. Amma bir çox küçə və meydançalarda heç bir sanitariya-gigiyenik şə-

hansısa bir rəqəm dəyişikliyi olacaqsə, bu o demək deyil ki, Azərbaycan qiymətinin bahalaşmasına səbəb olmayacaq ki? Qoşqar Təhməzli deyir ki, ət kəsimi məsələsi çox ciddi və prinsipial məsələdir: "Ciddiliyi ondan irəli gəlir ki, bu məsələdə bilavasitə əhali iştirak etməlidir, ictimai qınaq olmalıdır. İnsanlar anlamalıdır ki, hansısa bir iribuyuzlu heyvan müvafiq ekspertizadan keçmədən, müvafiq qaydada zonoz infeksiyaları yoxlanmadan, küçə və meydançalarda nəzarətsiz kəsilirsə, həmin heyvanı kəsən şəxs özünü və ətrafındakıları təhlükə altına qoyur. Bu sahədə kifayət qədər marifətlənmə işi aparılır. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin yaradılmasında əsas siyasi iradə ondan ibarətdir ki, gələcək nəsillərin sağlamlığı qorunsun. Kəsimlə əlaqədar adicə Bakı şəhərini götürsək, şəhər dünyanın ən gözəl şəhərinə çevrilib. Amma bir çox küçə və meydançalarda heç bir sanitariya-gigiyenik şə-

Q E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Baş liftçinin kürəkənlərinin məhkəmə işində ilgincliklər üzə çıxır

Rəfael Əsgərov: "İştirakımla araşdırma aparırsınız, Qüdrət Şükürovun necə böyük bir korrupsioner olduğuna özləri də əmin olacaqlar"

Mayın 3-də Nərimanov Rayon Məhkəməsində hakim İslam Qurbanovun sədrliyi ilə Qüdrət Şükürovun kürəkəni Elşən Əsgərli və digərlərinin işi üzrə məhkəmə iclası keçiriləcək. İttiham aktında yazılanlara inansaq, Elşən Əsgərli keçmiş arvadı Aysel Şükürovanın indiki əri Oktay Əhmədova qarşı xuliqanlıq edib. İttiham aktında yer alan məlumatlara görə, o, xuliqanlıq edərkən dostları yanında olublar.

7 yanvar 2017-ci il tarixdə Nərimanov rayonu, 2-ci Sülh döngəsi küçəsində yerləşən avtomobil dayanacağında baş verən dəyərli zəminində Oktay Əhmədova zor təbiiq edildiyi qeyd olunur. Elşən Əsgərlinin atası Rafael Əsgərov deyir ki, əslində döyülən də, iş üzrə təqsirləndirilən şəxs statusuna gətirilən də onun oğludur: "Oğlum döyüldü, indi də Qüdrət Şükürov korrupsiya yolu ilə dövlət büdcəsindən taladığı pullar hesabına oğlumun təqsirləndirilən şəxsə çevirib. Onlar istəyirlər ki, oğlum Elşən Əsgərova təzyiqli göstərib öz

övladından imtina etməsinə nail olsunlar. Qüdrət Şükürov xəbər göndərir ki, Elşən öz oğlundan - yəni onun qızından olan oğlundan imtina etməsə həbsə gedəcək. Qüdrət Şükürov oğlumun həbsdə öldürəcəyi ilə hədələyir. Bu adam dövlətdən taladığı pullara arxayın olub mənim oğluma qarşı belə çirkin oyunlar təşkil etdirir. Ümid edirəm ki, Nərimanov Rayon Məhkəməsi Qüdrət Şükürovun əlinə alətə çevrilməyəcək".

Rəfael Əsgərov deyir ki, oğluna qarşı 3 dəfə cinayət törədilib. Oğlu Qüdrət Şükü-

Qüdrət Şükürov

rovun qızı ilə boşanandan sonra öz uşağı ilə görüşmək istəyərkən gözetçinin üzərinə hücum edib. Həmin vaxt gözetçini cəzalandırmaq əvəzinə, Elşən Əsgərliyi gü-

nahlandıraraq 500 manat cərimə ediblər. Növbəti dəfə Qüdrət Şükürovun yeni kürəkəni Oqtay və onun dəstəsi Elşən Əsgərliyi metronun "Gənclik" stansiyasının yanına guya danışığı çağıraraq onu beysbol ağacı ilə döyüblər. Sonra da maşının nömrələrini qoparıb aparıblar: "Məhkəmədə hadisənin şahidi olan yol partu xidmətinin əməkdaşları ifadə verdilər, dedilər ki, Elşənə qarşı tərəf döyüb xəsarət yetirib. Biz şikayət etdikdən sonra Oqtay maşının nömrələrini yol polisində təhvil vermişdi. Hadisənin baş verdiyi yerdə olan kameraların görüntüləri də bu günə qədər ortaya çıxarılmır. Mən məsələ ilə bağlı Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin rəisi Miqrəfar Seyidovun qəbulun-

da olmuşam. Qüdrət Şükürovun oğluma qarşı təşkil etdiyi qanunsuz əməllər haqda məlumat vermmişəm. Bundan başqa, Prezident Administrasiyası Hüquq Mühafizə Orqanları ilə iş üzrə şöbənin müdiri Fuad Ələsgərovun da qəbuluna getdim. Oradan sənədləri araşdırıb baş prokuror Zakir Qaralovun qəbuluna yazdılar. Mənim oğlum günahsızdır. Əgər oğlum qanunsuz həbs oluncaqsə, intihar edəcəyəm".

Rəfael Əsgərov deyir ki, Qüdrət Şükürov erməni əsilli şəxsdən keyfiyyətsiz liftlər alıb Bakının rayonlarındakı binalarda quraşdırmaqla böyük pullar ələ keçirib: "Bu gün yeni təhsil naziri və Dövlət İmtahan Mərkəzi araşdırma aparırsınız, məlum

olacaq ki, Qüdrət Şükürovun oğlu da, qızı Aysel də İqtisad Universitetinə Dağıstan universitetindən köçürmə yolu ilə daxil olublar. Oğluna görə 50 min, qızına görə 35 min dollar pul verib. Bu gün Qüdrət Şükürovun qızından kimsə qəfil 7 vur 6 neçə edir soruşsa, əminəm ki, cavab verə bilməyəcəm. Amma Aysel Şükürova İqtisad Universitetinin maliyyə fakültəsini bitirib! Bunu ona görə deyirəm ki, Qüdrət Şükürovun hər şeyi pulla, o pullarla ki, dövlətdən talanıb, məhz pulla həll etmək vərdisi var. O, özünü azərbaycanlı saymır. Ermənilərlə çörək kəşib biznes qurmaqdan da çəkinmir. Mən dövlət qurumlarından dö-nə-dönə xahiş edirəm, iştirakımla araşdırma aparırsınız, Qüdrət Şükürovun necə böyük bir korrupsioner olduğuna özləri də əmin olacaqlar".

Rəfael Əsgərov Baş Prokurorluğa, Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinə, Korrupsiyaya Qarşı Mübarizə İdarəsinə müraciət edərək Qüdrət Şükürovun korrupsiya əməllərini araşdırmağa çağırır.

Q E.MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Müsavat"

Türkiyədə 4 müxalifət partiyası seçki ittifaqı qurur. Mayın 3-də elan olunacaq seçki ittifaqına ana müxalifət CHP, İYİ Partiya, Səadət Partiyası və Demokrat Partiyası daxil olacaq. Yeni seçki ittifaqının mayın 6-na qədər ittifaq protokolunu Mərkəzi Seçki Qurumuna təqdim etməsi lazımdır.

Qeyd edək ki, iyunun 24-də keçiriləcək növbədən-kənar seçkilərdə müxalifətin ittifaqı axtarırlar uzun müddətdir davam edir. Bu seçkilərdə ən çox diqqətləri üzərinə çəkən Səadət Partiyası olub. Partiyanın sədri Təməl Karamolloğlu seçkilərdən əvvəl ciddi fəaliyyətə başlayıb, seçki ittifaqı, müxalifətin vahid namizədinin müəyyən olunması üçün danışıqlar aparıb. Son olaraq Səadət Partiyası eks-prezident Abdulla Gülün vahid namizədliliyi üçün həm onun özü, həm də müxalifət partiyaları ilə danışıqlar aparsa da, nəticə uğursuz olub, eks-prezident seçkilərdə iştirak etməyəcəyini bildirib.

Yeni qurulan seçki ittifaqında da Səadət Partiyasının ciddi rolu var. Yeri gəlmişkən, yeni blok parlament seçkilərini əhatə edəcək. Prezident seçkilərində isə Demokrat Partiyasından başqa digər 3 partiyanın öz namizədi var. Hələlik yeni seçki ittifaqının adı məlum de-

vil. Demokrat Partiyası isə İYİ Partiyasının namizədi Meral Akşenerin namizədliyini dəstəkləyəcək.

Bu seçkilərdə Səadət Partiyasının açar rolunun olması ilə bağlı Türkiyədə ciddi dairelərdən iddialar irəli sürülüb. Hələ fevral ayında SONAR Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Hakan Bayrakçı bildirmişdi ki, Səadət Partiyası növbəti seçkilərə (o zaman hələ növbədən-kənar seçki məlum deyildi - K.R.) İYİ Partiya və digər müxalifət partiyaları ilə ittifaqda gedərsə, bu, AKP-nin ciddi səs itkisinə səbəb ola bilər. Bu səbəbdən də siyasi analitik seçkilərin həlledici partiyasının Səadət olduğunu deyib.

Əcəba, Səadət Partiyasını bu qədər önəmli edən səbəb nədir? Doğrudanmı, sonuncu parlament seçkilərində, 0,68 faiz səs almış (2015-ci il iyun seçkilərində 2,06, noyabrda keçirilən təkrar seçkilərdə isə 0,68 faiz səs alıb - K.R.) bir partiya bu seçkilərin taleyini həll

Türkiyədə Səadət Partiyasının gizli gücü

Ərbakanın partiyası hansı səbəbdən 2018-ci il seçkilərində ciddi rol ala bilər?

edə bilər? Məsələ ondadır ki, hazırkı iqtidar partiyası olan AKP və parlamentdə təmsil olunan 4 partiyadan biri olan MHP 24 iyun seçkilərində "Cumhur İttifaqı" adlı seçki bloku ilə gedəcəklər. 2015-ci ilin noyabrın 1-də keçirilən seçkilərdə AKP 317, MHP isə 40 mandat qazanıb. Ancaq bu dəfəki seçkilərdə sürpriz olması və iqtidar koalisiyasının ciddi səs itkisi yaşaması ehtimal olunur. Bunun əsas səbəbkarı rolunda isə Səadət Partiyası gədir. Səadət Partiyasının AKP üçün ciddi problem olması bir neçə amillə izah olunur.

Qeyd edək ki, Səadət Partiyası 2001-ci ildə yaradılıb. Partiyanın qurucusu və aralıq dövrlərdə (2003-2004 və 2010-2011-ci illərdə - K.R.) sədri keçmiş baş nazir Nəcməddin Ərbakan olub. Səadət Partiyası Ərbakanın qurduğu və siyasi islamın əsas ideoloji cərəyanı olan "Milli Görüş" Hərəkatının siyasi qoludur. Daha əvvəl Milli Səlamət, Rifah və Fəzilət partiyalarını quran, 1996-97-ci illər-

də baş nazir postunu tutan Nəcməddin Ərbakan hazırkı iqtidar partiyası olan AKP-nin də daxil olduğu siyasi islam xəttinin əsas lideri hesab olunur. AKP-nin qurucuları, o cümlədən hazırkı prezident Ərdoğan, eks-prezident Abdulla Gül, o cümlədən mədəniyyət naziri Numan Kurtulmuş Ərbakanın rəhbərlik etdiyi Rifah və Fəzilət partiyalarında təmsil olunub, yüksək siyasi postlar tutublar. Ancaq Səadət Partiyası Ərbakanın digər partiyaları qədər uğur qazana bilməyib. Bunun bir səbəbi də partiyadakı "yenilikçi" qanadı Ərdoğan və Gülün rəhbərliyi ilə ayrılaraq yeni partiya formaları olub. 2001-ci ildə Fəzilət Partiyasının Konstitusiyaya Məhkəməsi tərəfindən qapadılmasından sonra partiyanın "klassik" qanadı Səadət Partiyasını təsis edir. Fəzilət Partiyasından deputat seçilən 105 deputatın yarıya qədəri Səadət Partiyasına keçir. Ancaq 2002-ci ildə keçirilən növbədən-kənar seçkilərdə Səadət Partiyası yal-

nız 2,5 faiz səs ala bilib. Amma eyni düşərgədən ayrılmış AKP həmin seçkilərdə 34 faiz səs alaraq təkbaşına hökumət quracaq qədər mandat əldə etdi. Bununla da Türkiyənin yeni tarixində AKP dönməsi başladı.

Mütəxəssislərin bu seçkilərdə AKP üçün əsas problemin Səadət Partiyası ola biləcəyini deməsinin arxasında dayanan əsas səbəb məhz hər iki partiyanın eyni "kökdən" gəlməsi ilə izah olunur. Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, hər iki partiya, həm Səadət, həm də AKP Ərbakanın "Milli Görüş" şineliyindən çıxıb. AKP-nin parlamentdə Səadət Partiyası hər dəfə seçkilərdə bəyri-ri aşaraq parlamentə düşə bilməyib. İndi isə müşahidəçilərə görə, daha həssas bir dönmə gəlib. Ötən il keçirilən referendum göstərdi ki, AKP-nin səsliyi heç də əvvəlki qədər deyil, üstəlik ölkə əhalisinin böyük bir qismi hökumətin fəaliyyətindən razı deyil. Xüsusən də parlamentar sistemin prezidentlik üsul-idarəsi ilə əvəzlənməsi

Türkiyə cəmiyyətində birmənalı qarşılanmayıb.

Ehtimal olunur ki, Səadət Partiyasının İYİ Partiya və CHP ilə birlikdə ittifaqda daxil olub seçkilərə getməsi AKP-nin mümkün səslerini böləcək. İYİ Partiyanın MHP-nin səslerini bölməsi, Səadət isə AKP-nin xitab etdiyi din-dar-mühafizəkar elektoratın səslerini alması riski var. Son anketlər də göstərir ki, İYİ Partiya böyük ehtimalla parlamentə keçə biləcək. Bu isə o deməkdir ki, iqtidar koalisiyası əvvəlki seçkilərdə olduğu kimi çoxluğu götürə bilməyəcək. Yeni Səadət Partiyası bu prosesdə əsas güc olmasa da, "bardağı daşıran son damla" ola bilər.

Məhz bu səbəbdən heç zaman siyasi riskləri gözə almayan AKP iqtidarı bir müddət Səadət Partiyası ilə gizli danışıqlar aparıb. Ancaq görünən odur ki, Səadət Partiyası rəhbərliyi də indi həlledici rolunu düşünür.

□ **Konan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Məsavət"

İran müharibəyə gedəcəkmiz...

Elxan Şahinoğlu: "İsrailin hədələri İrani daxildən çökdürməyə yönəlib"

İran ətrafında cərəyan edən proseslər getdikcə təhlükəli həddə çatmaqdadır. İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu'nun "şok" ad verdiyi sonədləri açıqlaması bu ölkənin rəsmi Teh-ranla gərginliyini daha da artırır. Təl-Əvivdəki "Kiriya" iqa-mətgahında müraciət edən Netanyahu bildirib ki, "Mossad" İra-nın nüvə arxivini bütünlüklə ələ keçirib.

Netanyahu iddia edib ki, Tehran nüvə silahı proqramından imtina etməyib, nüvə fəaliyyəti ilə bağlı beynəlxalq ictimaiyyəti aldadıb. Onun müraciətindən dərhal sonra İsraildə İranın bu ölkəyə hücum edəcəyi ilə bağlı şayiə yayılmağa başlayıb. Ancaq şayiə özünü doğrultmayıb, daha çox provokasiyaya bənzəyib. Çünki elə həmin gün İsrail Suriyada İran bazalarını bombalayıb. İkinci məlumatı görə, İran bazasının vurulması nəticəsində 18 iranlı hərbiçi öldürülüb.

İranın ali dini lideri isə baş vermiş hadisəyə görə cavab verilecəyini bəyan edib.

Görünən odur ki, cənub qonşumuzun üzərinə xarici güclərdən gələn təzyiqlər olduqca təhlükəlidir.

İran ətrafında gedən proseslər bizi də narahat etməyə bilər. Azərbaycanın burada

necə bir mövqə tutmalı olduğu barədə fikirlər fərqlidir. Doğrudur, indiyə qədər bu tipli proseslər baş verib və rəsmi Bakı birmənalı mövqə sərgiləyib; daha çox balanslı siyasətə üstünlük verib, öz ölkəsinin daxilindən ikinci bir ölkəyə zərbə endirilməyəcəyini qəti şəkildə bəyan edib. Məhz bu siyasətə-nə görə Azərbaycan daim Qərb və digər dairelərdən gələn təzyiqlərlə üzleşib. **Azərbaycan prezidentinin köməkçisi, PA İctimai-siyasi şöbəsinin müdiri Əli Həsənov ötən həftə Avropa Şurasının Azərbaycanla qarşı fəaliyyəti ilə bağlı yazdığı geniş məqalədə bu məsələlərə toxunub.**

Sitat: "Azərbaycan Qərbin qonşu dövlətlərlə bağlı apardığı kampaniyaların, sanksiyaların heç birinə qoşulmur, öz ərazisindən bu və ya digər ölkəyə qarşı platsdarm kimi istifadə

edilməsinə imkan vermir. Azərbaycan 1990-cı illərin "demokratiya dalğası"nın onun vasitəsilə cənuba və Mərkəzi Asiyaya ixrac təşəbbüsünə də istiyə yanaşmamışdı, bu gün də Böyük Yaxın Şərq, yeni "şüə hı-lalı" kimi proyektlərdə də yer almır, dost Rusiya, İran və Türkiyə xalqları əleyhinə heç bir sazışda iştirak etmir. Hərçənd, bununla bağlı yetərincə təşviq, təhrik və təzyiqlər olub və davam edir..."

İran ətrafında yaranmış du-rumu Qərb Universitetinin Təbiiq Politologiya Mərkəzinin

rəhbəri Elxan Şahinoğlu şərh edib. O, başlama ehtimalı yüksək görünən müharibənin Azərbaycanın maraqlarına cavab vermədiyini bildirdi: "İsrailin İrana qarşı əsas iddiası da odur ki, əlindəki kəşfiyyat məlumatları İranın nüvə çalışmaları-nın heç də sülh məqsədli olmadığını, beynəlxalq aləmin gözü-ndən uzaq "işlərlə" məşğul olduğunu göstərir. Bu iddialara Amerika inanır, Avropa qitəsi və digər ölkələr isə o qədər də inanmırlar və bu səbəbsiz deyil. Çünki İsrailin İrani hədəf aldığı-nı hamı bilir və Təl-Əviv heç zaman Tehrana inanmayıb. Fransa və Almaniya İrana müharibə istəmir. Buna baxmayaraq, həm Paris, həm də Berlin İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu'nun İrana bağlı açıqladığı faktlara da reaksiya vermək məcburiyyətindədir. Fikirimcə, İsrail İrani qorxutmaqla bu dövləti nüvə çalışmalarından çəkin-dirməyə çalışır. Məsələn, ABŞ prezidenti Şimali Koreya liderini hədələdi, daha sonra Pxenyən bu hədələrə tab getirə bilmədi

və nüvə sınaqlarına ara vermək məcburiyyətində qaldı. Hətta iş o yerə çatdı ki, Şimali Koreya li-deri onilliklərdən sonra Cənubi Koreyanı ziyarət etdi, indi isə əsas düşməni ABŞ prezidenti ilə görüşə hazırlaşır. İsrail de eyni hədə taktikasından istifadə etməyə çalışır. Bu hədələrin qarşısında İranın necə qərar verəcəyini söyləmək çətinidir. Məncə, İsrailin hədələri İrani daxildən çökdürməyə yönəlib. Yeni İsrail İrani hədələməklə bu ölkədə yaşayan əhalini rejimə qarşı fəallaşmağa sövq edir. Çünki İran hədələnsə, bu ölkədə iqtisadiyyatda təlatümlər yaşana bilər. Elə İsrailə bu lazımdır. Ancaq İsraildə onu da anlamalıdır ki, İran Suriya de-yil və bu ölkədəki təlatümlərin nəticəsi Avrasiya bölgəsini sil-kələyə bilər ki, bunun bir ucu da Livan və Suriya üzərindən İsrailə toxunacaq. İsrail İrani hədəf alarkən ancaq özünün təhlükə-sizliyini düşünür, İrana zərbə nəticəsində bunun bölgəyə hansı fəlakətlər gətirəcəyini əs-la diqqətə almır. Bu, bölgə üçün

həm hərbi, həm iqtisadi, həm də humanitar fəlakətə yol açacaq. Gözümüzün qarşısında İraq, Liviya və Suriya nümunəsi var. Müharibənin başlaması ehtimalı Azərbaycanın da maraqlarına əslə cavab vermir. İran Azərbaycanın qonşusu və iqtisadi layihələrdə tərəfdaşdır. Azərbaycanın İsrailə də belli əlaqələri var, neft satıb silah alınır. Ona görə də tərəfdaşlarımız arasındakı gərginliyin Azərbaycana mümkün təsirləri ola bilər. 2000-ci illərin ortalarını xatırlayın, İran nüvə çalışmalarını davam etdirərkən İsrail və Amerika bu dövləti raket zərbələri ilə hədələyirdi. İrandakı bəzi dairelər də bizi hədələyirdilər ki, bəs "Siz Amerikanın və İsrailin tərəfdaşısınız, ona görə də düşmənlərimiz sizin torpaqlardan istifadə edəcəklər". Nə qədər and-aman etsək də ki, Azərbaycanın hansısa dövlətlə münasibəti üçüncü dövlətə qarşı yönəlməyib, inanmadılar. Vəziyyəti qəlizləşdirən İsrailin bəzi nəşrlərinin İrana mümkün zərbə-də Azərbaycanın hava məkanından istifadə etməsini yazmaları idi. Sanki qəsdən Azərbaycan-İran münasibətini daha bir az gərginləşdirdilər. Nəhayət, İrana böyük dövlətlər razılığa gəldilər və Tehrandakı mərkəzlər bizdən əl çəkildilər. İndi yenə vəziyyət əvvəlki duruma gələ bilər".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Məsavət"

Deputat DİN-i sosial mediaya qarşı tədbir görməyə çağırır

Milli Məclisin İnsan hüquqları, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitələrinin mayın 2-də keçirilən birgə iclasında Azərbaycanın İnsan alverinə qarşı mübarizə üzrə Milli Koordinatorunun 2017-ci il üzrə illik hesabatı müzakirə olunub.

APA-nın məlumatına görə, hesabatı Daxili İşlər Nazirliyinin İnsan Alverinə qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi polis polkovniki Heydər Heydərov təqdim edib. İclasda komitə sədri, vitse spiker Bahar Muradova, komitə sədri Əli Hüseynli hesabatı məqbul hesab ediblər.

Müzakirələrdən sonra hesabat plenar iclasa tövsiyə olunub.

Milli Məclisin deputatı Daxili İşlər Nazirliyinin Baş İdarəsinin sosial mediaya qarşı tədbirlər görməyə çağırır.

APA-nın məlumatına görə, bunu deputat Hikmət Məmmədov Milli Məclisin İnsan hüquqları, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitələrinin mayın 2-də keçirilən birgə iclasında iştirak edən DİN-in İnsan Alverinə qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin rəisi, polis polkovniki Heydər Heydərova müraciətə deyib.

H. Məmmədov bildirib ki, klassik mətbuatdan fərqli olaraq, sosial media insan alverini, uşaqlara qarşı fiziki təcavüzü təbliğ edir: "Mən sizi sosial mediaya qarşı tədbir görməyə çağırıram və əminəm ki, sizdə bununla bağlı proqram var. Məsələn, bu yaxınlarda hansısa orta məktəbdə uşağa qarşı fiziki təcavüzü sosial şəbəkələrdə geniş yaydılar. Bu, bir yandan informasiyanın yayılmasına xidmət edirdisə, digər tərəfdən bu hadisəni təbliğ edirdi. Ona görə də mütləq sosial mediaya qarşı tədbirlər görülməlidir".

Bəstəkar və şairlərə şad xəbər - artıq qonorarlarını ala biləcəklər

Agentlik: "Müvafiq təşkilatla xəbərdarlıq məktubu göndərilib"

"Yeni Müsavat"ın 1 may tarixində dərc edilən "Bəstəkar və şairlər müəllif qonorarı ala bilmir" yazısına Müəllif Hüquqları Agentliyi tərəfindən reaksiya bildirilib. Xatırladaq ki, yazıda tanınmış bəstəkar və şairlər müəllif qonorarını ala bilməməsindən şikayətlənib. Halbuki MHA ötən ilin sonunda məlumat yayaraq bildirmişdi ki, əsərlərin istifadəsinə görə şadlıq saraylarında, restoranlarda, barlarda və digər ictimai yerlərdə həmin obyektlərin sahibləri (mülkiyyətçiləri) bəstəkar və şairlərə müəllif qonorarı ödəməlidir. Lakin yazıdan da göründüyü kimi, bu günə qədər əksər bəstəkar və şairlər onlara düşəcək qonorarı ala bilməyib, bəzilərinə bu haqda heç məlumat da verilməyib.

Müəllif Hüquqları Agentliyindən məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"a açıqlama verilərək bildirilib ki, musiqi əsərlərindən istifadəyə görə qonorar yığımı ilə agentlik deyil, "Azərbaycan Müəllifləri" İctimai Birliyi məşğul olur və artıq həmin quruma xəbərdarlıq məktubu göndərilib: "İctimai Birliyin müəllif hüquq subyektlərinə aid olduğunu nəzərə alaraq, məqalədə qeyd edilən məsələ ilə bağlı agentlik tərəfindən İctimai Birliyə xəbərdarlıq məktubu göndərilib və Nazirlər Kabinetinin 1997-ci il tarixli 38 nömrəli qərarının müddəalarından irəli gələn tələblərin yerinə yetirilməsi, eləcə də əsərlərdən istifadəyə görə qonorar yığılmasının səmərəli şəkildə təmin olunması üçün tədbirlərin görülməsi tapşırılıb.

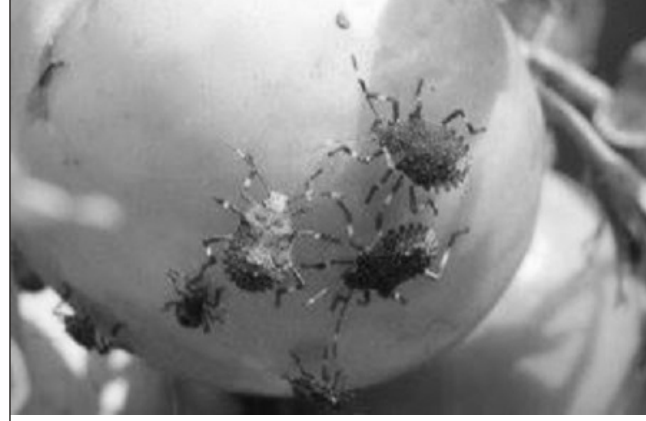
Məlumat üçün bildiririk ki, Müəllif Hüquqları Agentliyinin hazırladığı təkliflər əsasında Nazirlər Kabinetinin 1997-ci il tarixli 38 nömrəli Qərarına edilən son dəyişikliklərin əsas məqsədi əsərlərdən istifadəyə görə qonorar ödənilməsi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsi olub.

Qərarda bir sıra məsələlər, o cümlədən restoranlarda, kafelərdə, barlarda və şadlıq evlərində musiqili əsərlərdən istifadəyə görə müəlliflərə və hüquq sahiblərinə qonorarın hesablanması, kimin tərəfindən ödənilməsi və ödəniş qaydaları ilə bağlı məsələlər öz həllini tapıb. Bu barədə geniş açıqlama agentliyin saytında (<http://copag.gov.az/copag/az/content/news/830>) yerləşdirilib və müxtəlif kütləvi informasiya vasitələrində şərhlər verilib".

Agentliyin açıqlamasında həmçinin qeyd edilib ki, qurum tərəfindən cəmiyyətdə əqli mülkiyyət mədəniyyətinin formalaşdırılması üçün aparılan maarifləndirmə işləri çərçivəsində şadlıq sarayları və restoranlar üçün yaddaş kitabçası şəklində təlimat hazırlanıb.

✉ **Xalidə GƏRAY**
Musavat.com

Azərbaycanda qorxunc zərərverici yayılır

Dağıstanın kənd təsərrüfatı məhsulları üçün xüsusi təhlükəli karantin obyektinə olan mürəkkəb bağacığı (Halyomorpha halys Stal) yayılmağa başlayıb. Azərbaycandan gələn kənd təsərrüfatı məhsullarında aşkar edilən bu böcəyin Dağıstanın sərhəd rayonlarına keçməsi ehtimal edildiyindən həmin ərazilərdə təhlükəli zərərvericinin yayılması ilə bağlı xəbərdarlıq lövhələri vurulub.

Virtualaz.org xəbər verir ki, bu barədə Rusiya Federasiyasının Baytarlıq və Fitosanitar Nəzarəti üzrə Federal Xidmətinin ("Rosselxoznadzor") regional bölməsi məlumat yayıb.

Dağıstan əkinçilərinə böcəyin yarada biləcəyi təhlükə ilə bağlı məlumat verilib. Bildirilib ki, əgər mürəkkəb bağacığı yayılarsa, bütün kənd təsərrüfatı bitkiləri ondan zərər görə bilər.

"Əgər respublikada müşahidə olunarsa, nəticələr fəlakətli ola bilər", - deyərək federal xidmətin məlumatında deyilir.

Mürəkkəb bağacığı meyvə, üzüm bağlarını, həmçinin tərəvəz məhsullarını məhv edə bilər. Ümumilikdə bu böcəyin qidasına 300-dək müxtəlif bitki daxildir. Tərəvəz bitkilərindən ən çox pomidor, xiyar və bibər, yeni istixana təsərrüfatları üçün böyük bir təhlükə yaradır.

Baytarlıq və Fitosanitar Nəzarəti üzrə Federal Xidmət tərəfindən həmçinin bütün bələdiyyələrin rəhbərlərinə məlumat xarakterli məktublara

göndərilib. Onlara təsərrüfatı olan şəxslər və əhali ilə danışıqlar aparmaq tövsiyə olunur.

Mənbə qeyd edir ki, "Qafqaz" federal magistralının Azərbaycanla sərhədinə doğru bölgəyə zərərvericinin təhlükəsi barədə xəbərdarlıq lövhələri quraşdırılıb. Mürəkkəb bağacığı aşkarlayan hər kəs Baytarlıq və Fitosanitar Nəzarəti üzrə Federal Xidmətinin əməkdaşına məlumat verməlidir.

Xatırladaq ki, bir neçə həftə əvvəl Ufa Beynəlxalq Aeroportunda Azərbaycandan Tataristana gedən sərnəşinlərin birinin əl baqajında mürəkkəb bağacığının aşkarlanması ilə bağlı xəbər vermişdik.

Bu təhlükəli zərərverici nəinki Azərbaycanda yayılıb, hətta qonşu ölkələrdə də keçir. Bəs Azərbaycan Fitosanitar Nəzarəti Xidməti qorxulu zərərvericinin qarşısını almaq üçün hansı tədbirləri görür? Bu suallara aydınlıq gətirmək üçün xidmətə zəng vursaq da, zənglərimizə cavab verən olmadı.

Elan

Novruzova Aynurə Əbdulla qızının adına verilmiş Binəqədi rayonu M. Ə. Rəsulzadə qəsəbəsi İlaham Hacıyev ev 58 A ünvanlı evin sənədləri itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Ukraynalı deputatı döyən şəxsləri Bakıya hansı tellər bağlayır...

36 yaşlı Mustafa Nayyem daha öncə də hücumu məruz qalıbmış

Ukraynanın gənc deputatı Mustafa Nayyem aprelin 30-da naməlum şəxslər tərəfindən döyülüb. Paytaxt Kiyevin Bessarabiya bazarı ətrafında baş verən olay hələ də müzakirə predmeti olaraq qalır. Deputatın sözlərinə görə, əvvəlcə yolda xuliqanlıq edən şəxslərlə sözü çöp gəlib, daha sonra 4-5 nəfər onu döyüb. Döyülən deputat hazırda xəstəxanadadır. Qardaşı Masi Nayyeminin dediyinə görə, deputatın vəziyyəti yaxşıdır. Masi Nayyemi də qeyd edib ki, hücum siyasi fəaliyyətlə bağlı deyil. Hüquq-mühafizə orqanları da mətbuata açıqlama verərək bildirib ki, artıq olayla bağlı 4 nəfər saxlanılıb.

Deputat bundan sonra sosial şəbəkədə maraqlı məlumat paylaşdı. Qeyd edib ki, onu döyən əsas şəxs gizlənməyi bacarıb və o, Bakıya qaçıb, orada gizləndi.

"Həmin şəxs yoldaşlarının zəngindən sonra hadisə yerinə gələrək mənə zərbələr endirib. Çox güman ki, dəstənin başçısı idi. Onu tutmağa söz vermişdilər, lakin məlum oldu ki, Borispol-dan Bakıya uçub".

"Deputat Mustafa Nayyemlə münaqişədə olan iştirakçılardan biri də Magomed-Amin Saitov ola bilər". Bu haqda "Ukrainskaya pravda" qəzeti yazıb. Qeyd edək ki, deputat uzun müddət bu qəzetin müxbiri vəzifəsində çalışıb. Beləliklə, qəzetin iddiasına görə, Saitov aprelin 30-da Kiyevdə Bessarabiya bazarının yaxınlığında, yeni hadisə yerində olub. Saitovun kimliyinə gəldikdə isə o, "BoomBox Promotions" şirkətinin təsisçilərindən biridir. Onun bir qardaşı Musa Saitov "Çeçen xalqının diasporu" QHT-nin rəhbəri və digər qardaşı isə "BoomBox Promotions" şirkətinin direktor köməkçisidir. Ümumiyyətlə, bu şirkət "IBF" Beynəlxalq çempionu və Continental "WBA" çempionu olan Hüseyin Baysangurovun da daxil olduğu bir neçə boksçunun maraqlarını təmsil edir. Mayın 2-dən 4-dək isə Bakıda "BoomBox Promotions" döyüşçülərinin iştirakı ilə idman tədbirləri keçiriləcək.

Ukraynalı deputatı döyən şəxsin Bakıda gizlənməsi iddiası ilə bağlı "Yeni Müsavat"ın əməkdaşı Daxili İşlər Nazirliyinin mövqeyini öyrənməyə çalışıb. Nazirliyin mətbuat xidmətinin rəhbəri Ehsan Zahidov məsələyə bu cür şərh bildirib: "Əgər deputat döyülməsi haqda hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat veribsə, yəqin ki, bizim nazirliyə müraciət olunacaq". Ehsan Zahidov qeyd edib ki, nazirliyə məlumat verilməyəcək təqdirdə belə bu haqda mətbuata hər hansı informasiya bildirilməyəcək: "Bu nazirliyin öz işidir".

Bəs deputat Mustafa Nayyemi kimdir?

Məlumat üçün bildirik ki, deputat bundan əvvəl də döyülmə olayı ilə qarşılaşıb. Belə ki, o, 2012-ci ilin 30 iyul tarixində motosiklet sürərək Regionlar Konqresinin nümayəndələrindən birinin avtomobilə onun qarşısını kəsdiyini və onu döydüklərini iddia etmişdi. Lakin hüquq-mühafizə orqanları onun iddiasına görə heç bir əsas görməyib, işi bağlamışdı.

Deputatın kimliyinə gəldikdə isə o, 1981-ci ildə Əfqanıstanın Kabil şəhərində anadan olub. 3 yaşında anasını itirdikdən sonra atası onu da götürüb Moskva, daha sonra Ukraynaya gəlib. Gənc Mustafa kosmik sistemi və aviasiyani öyrənən fəkültəni bitirməsinə baxmayaraq jurnalist kimi fəaliyyət göstərməyə başlayıb. Deputat olana qədər o, Ukraynanın ən məşhur qəzet və televiziyaında aparıcı, müxbir kimi çalışıb. Bu illər ərzində hər zaman qalmaqallı yazıları ilə gündəmə gəlməyi bacarıb. Yazılana və mövqeyinə görə bir neçə dəfə polis idarəsinə çağırılıb.

2013-cü ildə isə ukraynalıları Maydana çağıran ilk şəxslərdən biri kimi tarixə düşüb.

✉ **Xalidə GƏRAY**
Musavat.com

Uzun illərdir ki, Azərbaycanda toy mərasimləri təmtəraqlı keçirilir. Vaxtaşırı bununla bağlı mətbuatda, mediada maarifləndirici işlər görülsə də, əksəriyyət yenə də "qonşudan qalmayım dala" prinsipini əsas tutaraq israfçılıqda "səxavətli"lik edirlər. Toy xərclərinin arasında dəbdəbəli "gəlin maşınları"nın sifarişləri də var. Paytaxtın müxtəlif yerlərində bu cür maşın sifarişlərinə rast gəlirik. Bəs hazırda "gəlin maşınları bazarında" mövcud vəziyyət necədir? Paytaxt sakinləri daha çox hansı "gəlin maşınları"na üstünlük verir?

Bakıda gəlin maşını sifariş edənlərin sayı azalıb

"Qüdrət Şükürovun qızı Ayselın toyunda 1200 manata "Rolls Royce" maşını kirayə götürülmüşdü"

Məsələni yaxından araşdırmaq üçün metronun "Xalqlar dostluğu" stansiyasının yaxınlığında gəlin maşınları kirayə verilən ərazidə olduq...

Artıq günortadan keçməsinə baxmayaraq ərazidə 10-na yaxın təmtəraqlı bəzədilmiş gəlin maşını var idi. **Maşın sifariş qəbul edən Mikayıl Qafarlıın sözlərinə görə, may ayı başlanandan sifarişlərin arası kəsilib:**

"Ümumiyyətlə, may ayın-

da vəziyyət həmişə pis olur. Toy edən demək olar ki, yoxdur. Təkcə iyun-iyul ayları üçün indidən sifarişlərimiz var. May ayı üçün isə bir sifarişimiz belə yoxdur".

M.Qafarlıın sözlərinə görə ötən aprel ayında durum kifayətə pisləşib: "Ötən ay təxminən 20 sifarişimiz olmuşdu. Lakin qeyd edim ki, ötən ille müqayisədə bu say azdır. Məsələn, təkcə ötən il götürsək, aprel ayında sifariş əlindən az qala başımızı iti-

rirdik. Gün ərzində bir-birinin ardınca sifarişlər gəlirdi. Demək olar ki, son illərdə toy edənlərin sayı azalıb".

Fürsətdən istifadə edib, gəlin maşınlarının qiymətləri ilə də maraqlandıq. M.Qafarlı qiymətlərin 80 manatdan başladığını dedi: "Qiymətlər 80-500 manat arasındadır. Maşının yuyulması, bəzədilməsi, sürücüyə ödəniləcək pul həmin məbləğə daxildir. Əgər bəy maşının daha gözəl bəzədilməsini istəyirsə, məsələn, bəy və gəlinin baş hərfləri ilə bəzək olarsa, onda qiymətlər bir qədər artır. Olub ki, bəy bütün maşının təbii güllərlə bəzədilməsini istəyib. Bu da çox baha başa gəlir. Yeni hər şey sifarişdən asılıdır. Ən çox kirayə götürülən gəlin maşını qiyməti 100 manat olan "Mercedes S-class"dır. Ən bahalı maşın isə qiyməti 1200 manat olan "Rolls Royce"dır".

"Bəs bu maşını sifariş edənlərin sayı çoxdurmu?"

sualına müsahibimiz bu cür cavab verdi:

"Arada olur. Məsələn, lift idarəsinin müdiri Qüdrət Şükürovun qızı Ayselın toyunda bizdəki "Rolls Royce" maşını kirayə götürülmüşdü. Digər tanınmışlardan da bizə sifarişlər olub".

Müsahibim onu da qeyd etdi ki, maşınla bəy və gəlini sadlıq evinə öz əməkdaşları aparır. Əgər bəy özü maşını idarə etmək istərsə, onda əlavə 45 manat ödəniş etməli olur: "15 manat etibarnamə, 30 manat isə özü idarə etməsi üçündür. Olur ki, bəy özü idarə edəndə maşına xəter yetirir. Bu zaman maşına dəyən ziyan hesablanır, qarşılıqlı razılaşma ilə məsələni həll edirik.

Bəzən uzaq yerlər üçün də sifariş alırıq. Məsələn, əgər sifariş Sumqayıt üçün olarsa, əlavə 20 manat alırıq".

□ **Xalidə GƏRAY,**
Fotolar Elçin Əkbərovundur
□ **Musavat.com**

İŞİD İraqda niyə və necə qaldı...

"Yer altına" çəkilən qruplaşma növbəti chaos dövrünü gözləyir

Mayın 1-də İŞİD terror qruplaşması Bağdad ətrafında hücumlar həyata keçirib. Hücum nəticəsində azı 2-si polis olmaqla, 8 nəfər ölüb, 12 nəfər isə yaralanıb. Silahlı hücum İraq paytaxtının şimalında yerləşən Ət-Tarmii qəsəbəsində törədilib. Yaşayış məntəqəsi bir neçə gün əvvəl güc strukturları əməkdaşları ilə silahlı toqquşmadan sonra ekstremistlərin nəzarətinə keçib. Polisin məlumatına görə, silahlılar qəsəbə mərkəzinə gələrkən orada olanlara atəş açıb.

Qeyd edək ki, İraq hökuməti bir ildən artıq davam edən əməliyyatlardan sonra ötən ilin noyabrında İŞİD-in tamamilə məhv edildiyini bəyan edib. Ancaq buna baxmayaraq, terror təşkilatı Anbar əyaləti və ölkənin şimal rayonlarında, eləcə də Bağdadda gizli şəkildə fəaliyyətini davam etdirir. Vaxtaşırı olaraq terrorçular əsasən hökumət qüvvələrinə qarşı hücumlar təşkil edirlər. Fevralda Kərkükdə İŞİD hücumu nəticəsində 27 nəfər ölüb, apreldə isə bir neçə dəfə İŞİD hücumu baş verib və hər dəfə

hökumət qüvvələrinin ciddi itki verməsinə səbəb olublar. Bağdadda isə vaxtaşırı olaraq hərbiçilərə və polis məmurlarına qarşı gizli hücumlar və sui-qəsdlər həyata keçirilib. Ehtimallara görə bu hücumları da İŞİD təşkil edir.

İraq ordusu və polis isə İŞİD-in hücumlarının qarşısını faktiki olaraq ala bilmir. Bunun isə bir sıra səbəbləri var. İraq daxilində ciddi korrupsiyanın olması, yerli tayfaların ərəb ənənələrinə əsaslanaraq tayfa üzvlərini gizlətməsi, hökumət orqanlarından qo-

rumağa çalışması, qəbilə-tayfa münasibətləri, xarici xüsusi xidmətlərin gizli dəstəyi kimi faktorlar İŞİD-in tamamilə yox edilməsinin qarşısını ala bilmir. Bir neçə ay əvvəl İraq hökumət qüvvələri şimal əyalətlərindən birinin kəşfiyyat idarəsi rəisinin müavinini məhz gizli şəkildə saxta pasport satışına görə həbs etdi. Bu cür faktlar indi çoxdur. Yeri gəlmişkən, Mosulun müdafiəsinə cavabdeh olan general Mehdi əl-Qərevi edam cəzasına məhkum edilib. İstintaq müəyyən edib ki, general şəhərin müdafiəsinə təşkil etməyib, onu demək olar ki, İŞİD-ə təhvil verib. Əslində bu həqiqətlər 2014-cü ildə - İŞİD Mosulda işğal edəndə - məlum idi. Çün-

ki İŞİD İraqın 30 faizinə qədərini məhz bu yolla, xəyanətlə işğal etmişdi.

İndi isə İŞİD-i tamamilə sıradan çıxarmaq mümkün olmur. Bunu həm də onun İraqda yaranış və fəaliyyət tarixçəsi də isbat edir. 2004-cü ildə İraqın ABŞ ordusu tərəfindən işğalına qarşı mübarizə məqsədilə "əl-Qaidə"nin İraq qolu olaraq yaranmış İŞİD həmin vaxt Amerika ordusuna qarşı savaşıb. İŞİD növbəti dəfə Suriyada 2011-ci ildə meydana olub və bu dəfə B.Əsəd ordusuna qarşı savaşıb. Ancaq az sonra qruplaşma tutduğu ərazilərdə dövlət yaratdığını bəyan edib və bu səbəbdən digər müxalif qruplaşmalarla münasibətə girib. 2014-cü il yanvarın 3-də isə

İŞİD-lə digər böyük müxalif qruplaşma olan "ən-Nusra" arasında qanlı toqquşmalar başlayıb. 2014-cü il iyunun 10-da İraqın ikinci böyük şəhəri olan Mosulda işğal edən İŞİD bütün dünyada qorxulu kabusla çevrilib. Həmin ilin avqustunda Mosulda "xilafət" elan edən İŞİD həmin yaradılmış beynəlxalq anti-İŞİD koalisiyasının zərbələri, İraqda yaradılmış xalq özünümüdafiə dəstələri "Həşdi Şabi"nin hücumları ilə zəiflədilib. 2017-ci ildə Mosul şəhəri İŞİD-dən geri alınmış və noyabrda qruplaşmanın ləğvi elan olunub. Ancaq bundan sonra məlum olub ki, İŞİD artıq "yer altına" çəkilib və terror

hücumları və sui-qəsdlər həyata keçirir. Qruplaşmanın daha əvvəl İraqda məğlub olduqdan sonra İŞİD-in digər "filiilləri" olan Liviyada Bənqazi şəhəri yaxınlığı, Misirdə Sina yarımadası, Yeməndə, Əfqanıstanda və Nigeriya kimi ölkələrə "daşınacağı" proqnozlaşdırılırsa da, qruplaşma hələ də İraqda varlığını qoruyub saxlayır. Çox güman ki, İŞİD və onu idarə edənlər yenidən üzə çıxmaq üçün növbəti chaos dövrünü gözləyir. Buna qədər isə vaxtaşırı olaraq "varlıqlarını" qanlı formada İraqa və bütün dünyaya xatırladırlar.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Musavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 96 (6985) 3 may 2018

Yanlışlıqla 7.7 min dollar hesab verdi

Fransada yaşayan rus Olesya Şemyakova səhvən İsveçrə restoranlarından birində 7.7 min dollar pul ödəyib. O, sözügedən kafedə bir kofe və bir dilim tort yeyib. Amma yediyi yeməyin pulunu kartla ödəyərkən məbləği yanlış yazıb. Sözügedən hadisə fevral ayında baş verib. İşsiz qadın səhvini bankdan qəbzələr gələndə anlayıb. "Mən öz gözlərimə inanmadım. Axı bu, açıq-aşkar yanlışlıq idi. Mən bu pulla bir neçə ay Fransada yaşaya bilərdim".

Nəşrin yazdığına görə, nə bank, nə polis ona yardım edə bilib. Bu zaman qadın birbaşa restoran rəhbərliyinə müraciət edib. Restoranda öncə onu inandırılar ki, bütün məbləği geri qaytaracaqlar. Amma aradan bir müddət keçəndən sonra restoran rəhbərliyi onunla əlaqəyə çıxmaqdan imtina edib.

Xəbərdə həmçinin qeyd olunur ki, yeməxana sahibinin qardaşı ona dəymiş ziyanı ödəyəcəyi ilə bağlı söz verib. Şemyakina özü isə əmindir ki, bu vəd, sadəcə, diqqəti kafedən çəkmək məqsədi daşıyır: "Onlar böyük ehtimalla vəziyyəti sakitləşdirmək üçün dedilər ki, pulu geri qaytaracaqlar. Səs-küy azalanda isə aradan çıxdılar".

Təmizlik işçisi 330 min dollarlıq qızıl tapdı

Cənubi Koreyanın İnçxon aeroportunda təmizlik işçisi dəyəri 330 min dollar olan qızıl külçələr tapıb. Bu barədə "The Korea Times" nəşri xəbər verib. Polis bu qızılardan qurtulmağa çalışan şəxsin kimliyini müəyyən edərsə də, onun adı hələ ki açıqlanmır.

Qanuna görə, əgər sahibkar itirdiyi əşya barədə yarım il ərzində hər hansı bəyanat vermirsə, tapılan əşyanın 1-20 faizi qədər məbləğ onu tapan şəxsə verilir. Bu işə təxminən 16-65 min dollar məbləğində vəsait deməkdir. Nəşrin yazdığına görə, polisdə qızıl sahibinin yaxalanmamaq üçün ondan qurtulduğu barədə versiya

var. Əgər qızılın oğurluq olduğu və ya hər hansı cinayətəkar tərəfindən qarət olunduğu sübuta yetirilsə, bu halda təmizlik işçisi ona iddia edə bilməyəcək.

Uşaq döyülürsə, bu xəstəlikdən qurtula bilmir

Əgər uşaq döyülürsə, gələcəkdə onda xərçəng, ürək və astma xəstəliklərinin inkişaf edəcəyi istisna edilmir. Böyük Britaniyanın Plimut Universitetinin bir qrup alimi bu fikirdədir.

Ekspertlərin fikrincə, fiziki təsir və ya qışqırmaq nəticəsində yaranan güclü stress uşağı xəstəliklərə meyilli edə bilər. Həmçinin uşaqlıqda fiziki və ya seksual zorakılığa məruz qalmağın xroniki xəstəliklərə səbəb olduğunu güman etməyə əsas vardır.

Ekspertlər Səudiyyə Ərəbistanında sağlamlığından şikayəti olmayan 250 nəfər yaşlı şəxs arasında sorğu aparıblar. Alimlər onların uşaqlıq illəri ilə maraqlanıblar. Habelə 150 ürək, 150 xərçəng və 150 astma xəstəsi arasında da sorğu aparılıb.

Tədqiqatçılar könüllülərin uşaq yaşlarında nə qədər tez-tez döyülmələri və ya təhqir olunmaları ilə maraqlanıb. Məlum olub ki, xərçəng xəstəsi olan şəxs uşaqlıqda 70 faiz daha çox zorakılığa məruz qalıb. Ürək xəstəlikləri bu ehtimalın 30 faiz artımına, astma isə 60 faiz uyğun gəlib. Universitetin Psixologiya məktəbinin professoru Maykl Hiland əmindir ki, gənc yaşda alınan belə mənəvi zədələr insanın həyatında həmişəlik iz qoyur.

Beləliklə, tədqiqat döyməyin tərbiyə üsulu kimi işə yaramadığını göstərib.

Almaniyada qadınlar maşınlarına romantik münasibət bəsləyir

Almaniyada qadın sürücülərin öz maşınları ilə qurduğu münasibətin kişilərininkindən daha fərqli olduğu üzə çıxıb. "Cosmos Direkt" adlı sığorta şirkəti tərəfindən aparılan anketlər zamanı hər səkkiz qadın sürücüdən biri öz maşınına ad qoyur. Bu isə o deməkdir ki, qadın sürücülərin 13 faizi öz maşınına ad və ya ləqəb qoyur, kişi sürücülərdə isə bu vəziyyət cəmi 5 faizdir. "Cosmos Direkt"-in daha öncəki rəy sorğularında 18-29 yaşlı qadın sürücülərin hətta öz maşınları ilə söhbət etdiyi də üzə çıxmışdı. Ekspertlər bu durumu qadınların öz maşınlarına münasibətdə çox həssas olması ilə izah edir.

QOÇ - Bu mülayim may təqvimi əsasən fərdi yaradıcılığınız üçün uğurlu olacaq. Həmkarlarınızla aranızda mövcud olan gərginlik qismən səngiyəcək. Səhhətinizin də qayğısına qalın.

BUĞA - Bürcünüz üçün aktiv olan bu təqvimdə hansısa ciddi problemlə rastlaşma ehtimalınız yoxdur. Əksinə, uğurlu nəticələrdən xəbər verən çoxsaylı görüş və sövdələşmələrdə iştirakiniz baş verəcək.

ƏKİZLƏR - Yaxın on gün ərzində üzərinizə düşən vəzifələri indidən planlaşdırın. İştirakçısı olduğunuz hər bir sövdələşmədə qarşı tərəfin rəyini nəzərə alın. İnadkarlıq sizə basucalıqı gətirən deyil.

XƏRÇƏNG - Göstərdiyimiz zaman kəsinə yeni işlərə başlamaq və sizə aid olmayan münasibət məsələlərinə müdaxilə etmək xoşagəlməz sonluqla nəticələnə bilər. Qazanmaq ehtimalınız böyükdür.

ŞİR - Qarşınızda olduqca məsuliyyətli bir dövr durur. Biznes sahəsində və münasibətlərdə proseslər üreyinizcə olacaq. Amma xətakar və yalançı adamların şirin dilinə aldanmayın.

QIZ - Yaramaz adamlardan uzaq olun. Çünki sizə qarşı pislik etmək istəyənlər çoxdur. Hər hansı mübahisə və prinsipiallıq işə sizin üçün deyil. Boş məsərlərə çox pul xərcləməyin.

TƏRƏZİ - Qarşınızda duran bu təqvim sizin üçün kifayət qədər uğurlu olacaq. Xırda maliyyə problemlərini nəzərə almaşaq, digər sahələrdə cərəyan edən situasiyalar zövqünüzə uyğunlaşacaq.

ƏQRƏB - Təxminən saat 12-yə qədər ümumi əhvalınızda gərginlik müşahidə ediləcək. Sonrakı saatlarda isə daxili sabitliyiniz bərpa olunacaq. Əsas vaxtınızı istirahətə həsr edin.

OXATAN - Gün ərzində bütün işlərdə bacardığınız qədər məsuliyyətli olmalısınız. Əks təqdirdə nəzərdə tutduğunuz planları reallaşdırmaqda problemləriniz olacaq. Səfərə hazırlaşmağa dəyər.

OĞLAQ - Sağlamlığınızı qorusanız, başqa probleminiz olmayacaq. Sıxıntı çəkməkdənsə dəniz sahilində, kənd yerində dincəlin. Amma lazımsız yerlərə pul xərcləmək fikrinə düşməyin.

SUTÖKƏN - Günün birinci yarısını nəzərə almasaq, qalan saatlar bürcünüz üçün düşərli olacaq. Yeni simalarla rastlaşmağınız, işgüzar proseslərdə dəstək almağınız gərginliyinizi azaldacaq.

BALIQLAR - Fəaliyyət zəminində xırda irəliləyişlərdən başqa hansısa mütərəqqi uğurlara yiyələnməyəcəksiniz. Qohumluq-qonşuluq münasibətlərində humanistlik göstərin. Savab qazanmağa çalışın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Təqaüdçü qarətçiləri çətilrə qovdu

Londonda təqaüdçü zinet əşyaları mağazasına hücum etmək istəyən qarətçiləri çətilrə qovub. Bu haqda "Daily Mail" qəzeti xəbər verib. Altı cinayətəkar yuvelir mağazasının qapısını balta və çəkiqlə qırmağa çalışıblar. Qonşuluqda yerləşən inşaatın işçiləri hadisədən xəbər tutan kimi ona müdaxilə etməyə çalışsalar da, cinayətkarlar daha cəld və zirək tərpeniblər. Amma həmin anda binadan çıxan bir təqaüdçü qarətçiləri çətilrə vuraraq zərərsizləşdirməyə çalışıb. Bu da onları dayandırmayıb. Hadisəni qonşuluqda yerləşən bir restorandan çəkin insanları isə onu daha sonra sosial şəbəkədə paylaşdıqları və bu, qısa müddət ərzində çox sürətlə yayılıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"-ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.